ЗВЯЗДА

15 лютага 1996 г. чацвер, № 44 (22847)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1000 рублёў

ВОЗГАЛАС

ПЕРШЫ АФІЦЫЙНЫ ВІЗІТ ПРЭЗІДЭНТА БЕЛАРУСІ Ў РАСІЮ АДБУДЗЕЦЦА У КАНЦЫ ЛЮТАГА

Па запрашэнню Прэзідэнта Расійскай Федэрацыі Барыса Ельцына Кіраўнік беларускай дзяржавы Аляксандр Лукашэнка наведае Расію з першым афіцыйным візітам 27-28 лютага.

Як стала вядома карэспандэнту БЕЛТА, у ходзе гэтага візіту плануецца абмеркаванне шырага пытанняў, што датычаць развіцця двухбаковых гандлёва-эканамічных адносін, эканамічнай інтэграцыі, цэнавай палітыкі дзвюх краін, урэгулявання ўзаемных пратэнзій, а таксама некаторых аспектаў супрацоўніцтва ў рамках Мытнага саюза. Бакі абмяркуюць шэраг праблем агульнапалітычнага характару, у тым ліку пытанні агульнаеўрапейскай бяспекі.

Паводле звестак БЕЛТА, пасля візіту ў Маскву беларуская дэлегацыя на чале з Прэзідэнтам наведае Цюменскую вобласць для азнаямлення з нафтагазавым комплексам Сібіры.

Аляксандр ЛЮШКЕВІЧ, БЕЛТА.

ІВАН ЦІЦЯНКОЎ РАСКАЗАЎ «ЗГОДЗЕ» АБ ДЗЕЙНАСЦІ КІРАЎНІЦТВА СПРАВАМІ ПРЭЗІДЭНТА

На чарговае пасяджэнне дэпутацкай фракцыі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Згода», якое адбылося 13 лютага, быў запрошаны кіраўнік Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Іван Ціцянкоў. З яго выступлення, паведамляе прэс-служба Вярхоўнага Савета, дэпутаты даведаліся аб характары дзейнасці, выніках работы, магчымасцях Кіраўніцтва справамі.

І. Ціцянкоў сказаў, што ў падведамасных Кіраўніцтву справамі 45 суб'ектах гаспадарання занята 13 тысяч чалавек. Усе прадпрыемствы працуюць на прынцыпах самаакупнасці, даход ад іх дзейнасці ў 1995 годзе склаў 95 мільярдаў рублёў. З іх 34 мільярды пералічаны ў дзяржбюджэт у выглядзе падаткаў. У бягучым годзе, дадаў І.Ціцянкоў, гаспадарчая дзейнасць Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта будзе пашырацца і ўдасканальвацца, прапрацоўваюцца пытанні стварэння вельмі буйнай крэдытнай лініі для КС АП.

Кіраўнік спраў Прэзідэнта падкрэсліў, што яму зразумелы вялікі інтарэс, праяўлены парламентарыямі да дзейнасці Кіраўніцтва справамі. Выказаў надзею на адкрытасць дыялогу і не выключае магчымасці свайго выступлення на пасяджэннях іншых фракцый.

Вынікі пасяджэння падвёў кіраўнік фракцыі «Згода», член Прэзідыума Вярхоўнага Савета Уладзімір Новік. Ён адзначыў, што «пасля сённяшняй гутаркі для большасці дэпутатаў дзейнасць Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта стала больш зразумелай».

БЕЛТА.

НЕ МАРЫЦЬ АБ РАСКОШЫ, А ЗАСТАЦЦА Ў ЖЫВЫХ

Паводле даных Міністэрства гандлю, аб'ём рознічнага таваразвароту за студзень 1996 года склаў 3625,3 млрд. рублёў і павялічыўся ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года ў 2 разы ў дзеючых цэнах і скараціўся на 17,3 працэнта — у параўнальных. Удзельная вага харчовых тавараў у агульным аб'ёме тавараабароту дасягнула 69 працэнтаў.

Таварныя запасы ў рознічным гандлі на 1 лютага склалі 3721 млрд. рублёў і забяспечвалі гандаль на 40 дзён, што на 4 дні больш, чым на 1 студзеня гэтага года (36 дзён). Будзем жыць?

Сяргей РАСОЛЬКА.

ПАЦЯРПЕЎШЫЯ АД ЧАРНОБЫЛЬСКАЙ КАТАСТРОФЫ ЗАНЕПАКОЕНЫ НІЗКІМ УЗРОЎНЕМ САЦЫЯЛЬНАЙ АБАРОНЫ

Праводзімыя ў рэжыме маніторынгу Інстытутам сацыялогіі Акадэміі навук Беларусі шматгадовыя сацыялагічныя даследаванні паказваюць, што ў сацыяльных чаканнях насельніцтва, якое пацярпела ад чарнобыльскай катастрофы, сацыяльная абарона застаецца асноўным полюсам напружання ў сацыяльных чаканнях асоб, якія жывуць у забруджаных раёнах.

З больш чым 1000 мужчын і жанчын, апытаных на працягу 1995 года, нізкім узроўнем сацыяльнай абароны чарнобыльцаў занепакоены 84 працэнты рэспандэнтаў. Больш за палову апытаных (53 працэнты) не задаволены прадуктамі харчовага пайка; 54 працэнты — забяспечанасцю медыцынскай дапамогай; 48 — сістэмай аздараўлення; 49 — дадатковымі выплатамі і льготамі для насельніцтва, якое жыве ў радыяцыйна забруджаных раёнах.

Леанід ІГНАЦЬЕЎ, БелаПАН.

ГРОШЫ? ВАЗЬМІ Ў СЯБЕ!

Пільнаму аналізу з дапамогай спецыялістаў апарату кантрольна-рэвізійнага ўпраўлення (КРУ) Мінфіна краіны па Віцебску сталі падвяргацца просьбы прадпрыемстваў аб ільготах і датацыях у Віцебскім гарвыканкоме.

Здараецца, рэвізоры высвятляюць, што калектыў-«жабрак» шчодра раздае свае плошчы субарандатарам, нават не патрабуючы за іх платы. Так, ВА «Чараўніца» толькі за два месяцы магло б атрымаць больш як 12 мільёнаў рублёў з камерцыйных структур, якіх пусціла пад свой дах. Не брала аб'яднанне з «кватарантаў» і камунальных плацяжоў. Такія «закансерваваныя» крыніцы даходаў знаходзяць рэвізоры і ў іншых чалабітчыкаў. Супрацоўнікі КРУ па Віцебску не забываюцца і на асноўную працу. За мінулы год 7 яго спецыялістаў, правяраючы прадпрыемствы і арганізацыі горада, папоўнілі бюджэт на 1,6 млрд. рублёў.

Аляксандр ТУЛБУСАЎ.

РЭПАРЦЁР АТРЫМАЎ ЗАДАННЕ...

...ПРАЙСЦІСЯ ПА СЛІЗКІХ ВУЛІЦАХ МІНСКА

Марозная выдалася сёлета зіма. Адвык ужо народ ад снегу і галалёдзіцы. Але, на жаль, мароз прыносіць медыкам шмат непрыемнасцей: абмаржэнні, пераломы, вывіхі і іншыя беды. Кожны мінчанін, спрабуючы балансаваць на адшліфаваным лёдзе, напэўна, задаваўся пытаннем, колькі ж бядачак сёлетняй зімой ужо трапіла да ўрача.

Каб высветліць сітуацыю, карэспандэнт газеты «Звязда» звярнуўся па інфармацыю да галоўнага ўрача гарадской станцыі хуткай медыцынскай дапамогі Віталя Шціна. Як аказалася, у студзені 1996 года агульная колькасць выклікаў «хуткай дапамогі» налічвалася да 45 тысяч, але у параўнанні з двума папярэднімі гадамі колькасць іх зменшылася на 2 тысячы. Затое ў сакавіку мінулага года медыкам давялося папрацаваць: на іх долю выпала 54 тысячы выклікаў. Такі аўрал быў звязаны ў першую чаргу з эпідэміяй грыпу.

А вось што датычыцца павелічэння колькасці траўматалагічных хворых, дык спяшаюся паведаміць: сенсацыі не адбылося. Наадварот, зіма — зацішша ў клопатах для медыцынскіх работнікаў. Але лічбы — рэч упартая, а яны сведчаць, што ў агульнай колькасці выклікаў 5 працэнтаў складаюць траўмы, звязаныя з выпадкамі на вуліцах. Але лічбы — «хуткай дапамогі».

Надзея НІКАЛАЕВА.

SOS:

У БЕЛАВЕЖСКАЙ ПУШЧЫ ХВАРЭЮЦЬ ЗУБРЫ

Зуброў адной з прыгажэйшых мясцін Беларусі — Белавежы — напаткала хвароба.

Зрэшты, гэтая праблема ўзнікла яшчэ ў 60-х гадах — амаль адразу пасля ўзнікнення пагалоўя. Па словах спецыялістаў, штогод хварэе каля 10 працэнтаў агульнай колькасці зуброў пушчы. Але праблема яшчэ больш сур'ёзная, чым здаецца: хвароба вельмі цяжкая і ўражвае ў асноўным самцоў. Як правіла, яна ўзнікае толькі адзін — рэдка два вынікі. Назіраецца з заражэннем ў запаленых палавых органах. Таму ахопліваюцца як мага хутчэй выявіць хворых жывёл і ізаляваць. У гэтым выпадку «ключ» ад праблемы — адна ў тым, што сама хвароба яшчэ належна не вывучана. Ёсць вельмі шмат цяжкасцей у вызначэнні яе прыроды.

З 3-х мэтай у высвятленні прычын хваробы навукоўцы правялі даследаванні. Апошнія паказалі, што ў звычайных абставінах хварэюць звяры, якія маюць у арганізме мала мікраэлементаў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

БЯДА

ДВА ТРУПЫ З-ЗА НЯЎДАЛАГА АКУШЭРСТВА

Два трупы — маці і дзіця — знайшлі супрацоўнікі праваахоўных органаў у г.п.Краснаполле Магілёўскай вобласці.

30-гадовая жанчына ў сваёй кватэры спрабавала сама арганізаваць заўчасныя роды. Але «акушэрства» скончылася бядой: жанчына пачала сыходзіць крывёю. Яна яшчэ выклікала «хуткую дапамогу», але было позна. Парадзіха памерла ўслед за сваім малышом.

Аляксандр ЕКАЦЯРЫНЧАЎ, прэс-група УУС Магілёва.

МІХАІЛ ЧЫГІР:

«ДЗЯРЖАВА ПАКУЛЬ НЕ МОЖА ВЫКАНАЦЬ СВОЙ АБАВЯЗАК ПЕРАД «АФГАНЦАМІ»

Мінула ўжо сем гадоў з таго дня, калі апошнія савецкія салдаты пакінулі Афганістан, у іх ліку былі і нашы суайчыннікі. Аднак час не намнога зменшыў колькасць праблем, якія з'явіліся ва ўдзельнікаў той вайны ў мірным жыцці. Менавіта аб іх вырашэнні ішла размова на праведзенай 14 лютага сустрэчы прэм'ер-міністра Міхаіла Чыгіра з прадстаўнікамі Беларускага саюза ветэранаў вайны ў Афганістане, інвалідамі і ўдзельнікамі афганскага ўзброенага канфлікту. З Афганістана на нашу зямлю прыйшло 711 цынкавых трун, яшчэ 800 хлопцаў вярнуліся адтуль інвалідамі, а ўсяго ў тых баях удзельнічалі каля 30 тысяч нашых суайчыннікаў.

Той краіны, якая паслала «афганцаў» на вайну, больш няма, і акрамя як ад кіраўніцтва Беларусі, дапамогі ім чакаць няма ад каго. Удзельнікі размовы ў прэм'ер-міністра адзначалі, што апошнім часам дзяржава пачала больш удзяляць увагі ветэранам афганскай вайны. Год таму ўказам Прэзідэнта рэспублікі 15 лютага было аб'яўлена Днём памяці воінаў-інтэрнацыяналістаў. І цяперашняя сустрэча стала яшчэ адным пацвярджэннем таго, што кіраўніцтва Беларусі не пакіне гэтых людзей сам-насам са сваімі бедамі.

У рэспубліцы прынята праграма сацыяльнай абароны ветэранаў вайны ў Афганістане. Аднак тыя яе пункты, што патрабуюць бюджэтных асігнаванняў, так і засталіся толькі на паперы, адзначылі ўдзельнікі сустрэчы. А існуючы Закон «Аб ветэранах» быццам бы і прыраўнаваў «афганцаў» да ўдзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны, але льготы ў адносінах да тых, хто ваяваў у Афганістане, пачынаюць дзейнічаць толькі пасля дасягнення імі 60-гадовага ўзросту. Хоць медыцынская, асабліва псіхалагічная дапамога патрэбна многім неадкладна.

У гутарцы з Міхаілам Чыгіром «афганцы» выказалі шэраг прапаноў. Большасць з іх зводзілася да таго, каб урад прадаставіў падатковыя льготы для розных структур, якія працуюць пад эгідай саюза «афганцаў». «Мы — былыя салдаты і афіцэры, хочам і можам працаваць. Дапамажыце нам знайсці сваё месца ў жыцці, а мы за кошт прыбытку ад дзейнасці нашых структур дапаможам і інвалідам, і ўдовам, і маці, якія страцілі сваіх сыноў у Афганістане», — сказаў сустаршыня Беларускага саюза ветэранаў вайны ў Афганістане Віктар Сівохін.

Прэм'ер-міністр падтрымаў такую пазіцыю і заявіў аб гатоўнасці разгледзець любыя дзелавыя прапановы. Міхаіл Чыгір падкрэсліў, што тых сродкаў, якія атрымліваюць інваліды, вядома, недастаткова. І дапамагчы гэтай катэгорыі людзей дзяржава проста абавязана. Здаровыя ж людзі павінны паклапаціцца аб сабе самі, і аб расшырэнні якіх-небудзь сацыяльных ільгот для іх у цяперашніх эканамічных умовах гаварыць рана. «Эканоміка рэспублікі знаходзіцца ў цяжкім становішчы.

Таму, на жаль, дзяржава пакуль не можа поўнасцю выканаць свой абавязак перад людзьмі, якія прысвяцілі сябе абароне Радзімы, як гэта прынята ва ўсім свеце», — адзначыў прэм'ер-міністр.

Эдуард ПІВАВАР, БЕЛТА.

ПАРЛАМЕНТ ПАЧАЎ РАЗГЛЯД ЗМЕН У ПАДАТКОВАЕ ЗАКАНАДАЎСТВА

14 лютага на сесіі Вярхоўнага Савета ў традыцыйным раздзеле «Рознае» запісалася для выступленняў сем дэпутатаў. Антон Блюднік. выказаў сваю занепакоенасць кепскім утрыманнем меліяратыўных сетак, у выніку чаго на 1 мільёне гектараў асушаных зямель пачалося паўторнае забалочванне, яны выходзяць з сельскагаспадарчага карыстання. А. Блюднік прапанаваў пачынаючы з 1996 года выдзяляць не менш як 600 мільярдаў рублёў на аднаўленне меліярацыйных сістэм.

Дэпутат Ігар Катляроў зачытаў заяву Славянскага сабора «Белая Русь» з патрабаваннем адстаўкі рэдактара «Народнай газеты» М.Галко...

Дэпутат М.Шаўцоў выказаў абурэнне падняццем платы за навучанне ў музычных школах сталіцы пры неўладкаванасці саміх школ. Ён зазначыў, што тыя 1,4 працэнта бюджэту, якія выдзяляюцца цяпер на культуру, не могуць вырашаць праблем яе развіцця і захавання спадчыны.

Аляксандр Дабравольскі выказаў абурэнне свавольствам бабруйскіх уладаў, якія 10 лютага забаранілі сустрэчу з бабруйчанамі дэпутатаў ад фракцыі «Грамадзянскае дзеянне» на чале з іх лідэрам С.Багданкевічам. Сустрэча, як вядома, праходзіла на марозе.

Пасля Вярхоўны Савет прыступіў да разгляду праекта змен у законы па падаткаабкладанню. Старшыня Камісіі па бюджэту, падатках, банках і фінансах У.С.Башарымаў першым прадставіў законапраект аб змяненнях у Закон Рэспублікі Беларусь ад 22 снежня 1991 года «Аб падатках на даходы і прыбытак прадпрыемстваў, аб'яднанняў, арганізацый». Першыя артыкулы былі прыняты фактычна ў рэдакцыі прапанаванай КМ, за выключэннем некалькіх пунктаў. Тым не менш, папраўкі было шмат і некаторыя з іх былі прыняты, хаця яны пераважна

(Заканчэнне на 3-й стар.)

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

АБ ТЫМ, ЯК АДНА «КАЗЫРНАЯ» НОВАБУДОЎЛЯ ТРАПІЛА Ў «НЕБЯСПЕЧНУЮ ЗОНУ»

Па іроніі лёсу, ад гэтага аб'екта на гродзенскай вуліцы Даватара літаральна рукой падаць не толькі да так званых «хрушчовак», але і да абласной пракуратуры. І вось старшаму памочніку пракурора па асобых даручэннях Ігару Мартыненку было даручана пацікавіцца: хто ж тут будуецца і за якія грошы? Па выніках праверкі таблічка «Небяспечная зона», усталяваная на плоце, якім абгароджана будпляцоўка, набыла і крыху іншы сэнс. Прынамсі, для некаторых інвестараў, у чые планы, відавочна, зусім не ўваходзіў кантакт з пракуратурай.

Што ж уяўляе сабой новабудоўля на вуліцы Даватара? Гэта 12-кватэрны дом катэджнага тыпу. Плошча кватэры складае 209—214 «квадратаў», планіроўка, зразумела, палепшаная: пакоі размяшчаюцца на трох паверхах, маюцца таксама тры санвузлы, кабінет, памяшканне для індывідуальнай працоўнай дзейнасці (прасцей кажучы, майстэрня), падвал. Кожная такая кватэра па стану на снежань леташняга года «цягне» прыкладна на 440 мільёнаў.

У прынцыпе, ніякай сенсацыі тут няма. Па-першае, навокал (і не толькі ў горадзе над Нёманам і яго ваколіцах) за апошнія гады з'явіліся сотні яшчэ больш шыкоўных катэджаў, па нашых мерках — сапраўдных палацаў. А па-другое, асабіста мне зусім нецікава «заглядваць» у чужую кішэню. Мае чалавек сродкі — няхай сабе на здароўе будуецца, як бы ні зайздросціў яму народ з «хрушчовак» і інтэрнатаў. Вельмі шкада, вядома, што кватэрныя перспектывы большасці з гэтых людзей дрэнныя, а то і зусім нулявыя. Аднак гэта яшчэ не значыць, што ў чалавека з грашыма няма права на сучаснае, набліжанае да сусветных стандартаў, жыллё. Зрэшты, логіка тэарэтычных разважанняў далёка не заўсёды ўпісваецца ў рэальную сітуацыю. Так было і на гэты раз.

... У жніўні 1994 года Гродзенскі гарвыканком выдае рамонтна-будаўнічаму ўпраўленню № 4 ліцэнзію на інвестыцыйную дзейнасць па будаўніцтву вышэйназванага аб'екта. Неўзабаве гэта фірма атрымлівае зямельны ўчастак, а Дзяржбуднагляд дазваляе ёй будаваць. Ужо на гэтым, першапачатковым этапе ўсё ставіцца, як лічыць пракуратура, з ног на галаву. Справа ў тым, што дзяржаўныя чыноўнікі не мелі права выдзяляць зямлю пад інвестыцыі РБУ-4, паколькі апошняе — не юрыдычная асоба, а структурнае падраздзяленне рэспубліканскага трэста «Белрамбудсувязь». Аднак гродзенцы заключаюць дагавор са сваёй вышэйстаячай арганізацыяй, якая становіцца падрадчыкам будоўлі, а РБУ-4 выступае як заказчык. Абсурд ды і толькі: будаўнічая арганізацыя ў Мінску (?!), а дом — у Гродне.

Тым не менш, маючы патрэбныя дакументы, РБУ-4 прыступае да справы. З гэтага моманту кантралюючыя органы канчаткова «ўмываюць рукі». Асобныя ўмовы інвесціравання, прадугледжаныя ліцэнзіяй, застаюцца на паперы. Дарэчы, гэтыя ўмовы інвестар самастойна заяўляе ў дэкларацыі аб аб'ёмах і крыніцах фінансавання. Ён гарантуе, што абыдзецца без чужых грошай, а выкарыстае выключна ўласныя рэсурсы. Апошнія складаюць 13.059.000 тысяч рублёў — гэта ўвесь прыбытак, які маецца ў распараджэнні РБУ.

Далей адбываецца тое, аб чым ужо даўно, але без асаблівага поспеху марыць наша шматпакутная эканоміка пераходнага перыяду. На аб'ект «кладуць вока» другі, трэці, пяты інвестары... і камерцыйныя фірмы, і дзяржаўнае прадпрыемства, і прыватныя асобы, і банк. Сярод будучых суседзяў — дырэктар дзяржпрадпрыемства, босы камерцыі, суддзя, міліцыянер. Словам, салідная падабралася кампанія. А «правілы гульні» наступныя: на працягу 5 дзён пасля заканчэння дагавора з РБУ-4 новы ўдзельнік будаўніцтва фінансуе палову ад кошту кватэры, у далейшым ён у такі ж тэрмін разлічваецца па актах выкананых работ.

Але гэта пражэкты, а на справе... Скажам, адзін інвестар пералічвае 210 мільёнаў рублёў, другі — 290, фірмы «АТ-Нёман» і «НВП» фінансуюць будаўніцтва не толькі сваіх кватэр, але і яшчэ адной, якая павінна застацца ў распараджэнні РБУ-4. А першапачатковы ўзнос грамадзяніна У. Сцяпкова — 5 мільёнаў. Гэта азначае, што начальнік аддзела па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі Кастрычніцкага РАУС г. Гродна плаціць не палову ад кошту кватэры, як іншыя, а менш як 5 працэнтаў. Такі дагавор заключае з ім начальнік РБУ-4 М. Бараноўскі. А паколькі работы па ўсіх кватэрах дома вядуцца ў комплексе, атрымліваецца, што жыллё для ахоўніка правапарадку будуецца за чужыя грошы.

Трэба адзначыць, што ніхто з забудоўшчыкаў не прадастаўляе дэкларацыі аб аб'ёмах і крыніцах інвесціравання. Таму няма нічога дзіўнага ў тым, што некаторыя структуры, ці то не разлічыўшы свае магчымасці, ці па нейкіх іншых прычынах спыняюць фінансаванне аб'екта. Аднак падыход да іх у спадара Бараноўскага зусім неаднолькавы. Скажам, вышэйпамянёная фірма «АТ-Нёман» і абласное ўпраўленне «Прамбудбанка» пералічваюць РБУ-4 пэўную суму і больш не плацяць. Пасля гэтага фірма накіроўвае пісьмо аб скасаванні дагавора. А кватэра для банка працягвае будавацца аж да пракурорскай праверкі за кошт... іншых інвестараў. Яно і зразумела: «Прамбудбанк» не толькі плаціць (правільней сказаць, не плаціць) за сваю будучую кватэру, але яшчэ і крэдытуе гэту будоўлю ажно па 10 дагаворах. Без крэдытаў нельга, бо з такімі інвестыцыямі, як ад У. Сцяпкова і шэрага іншых забудоўшчыкаў (у тым ліку таго ж банка), не будзе ні трох санвузлоў, ні кабінета, ні майстэрні. А дзе крэдыт — там, вядома, і працэнты за карыстанне ім, а значыць, і падаражанне кватэр.

Дзіўна, але гэта падаражанне не выклікае абсалютна ніякага пратэсту з боку аднаго з буйнейшых інвестараў — вытворча-гаспадарчага прадпрыемства «Гроднааблгаз». У ліпені леташняга года яно пералічвае на будаўніцтва адной з кватэр зусім не 5, а ажно 400 мільёнаў рублёў. Цікава, што грошы накіроўваюцца не РБУ-4, а фірме «Марс», якая фактычна прысвойвае сабе функцыі заказчыка, самастойна заключаючы дагаворы на будаўніцтва дома. Такім чынам, сродкі дзяржпрадпрыемства трапляюць у камерцыйную структуру, якая не мае ліцэнзіі на інвестыцыйную дзейнасць.

Запрошаны ў пракуратуру, генеральны дырэктар «Гроднааблгаза» У. Маціеўскі тлумачыць, што кватэру, аплачаную грашыма роднага прадпрыемства, меркаваў атрымаць ён сам. У гэтай сувязі прыгадваецца леташняя прэс-канферэнцыя з удзелам спадара Маціеўскага. Галоўнае, што ўрэзалася ў памяць з яго слоў, дык гэта страшэнныя даўгі кліентуры няшчасным газавікам. Складваецца ўражанне, што з-за татальных неплацяжоў з боку прамысловасці «Гроднааблгазу» можа спатрэбіцца гуманітарная дапамога. І раптам... 400 мільёнаў, з такімі пакутамі зароблены ўсім працоўным калектывам, ідуць на тое, каб начальнік (забяспечаны жыллём па існуючаму заканадаўству) засяліўся ў новую, больш прэстыжную кватэру.

Тым часам толькі ў апараце «Гроднааблгаза» паляпшэнне жыллёвых умоў чакаюць 20 чалавек, на прадпрыемстве «Гроднаміжрайгаз» — 47. Дарэчы, летась у аб'яднанні «Гроднажылбуд» за 400 мільёнаў можна было набыць жыллё агульнай плошчай каля 190 «квадратаў», напрыклад, дзве трохпакаёвыя і адну двухпакаёвую кватэру. Адразу скарацілася б жыллёвая чарга, у якой некаторыя газавікі стаяць з 1986 года. Але ў шэфа іншыя планы. Праўда, іх рэалізацыя цяпер прыпынена. Патрывожаная пракурорскім умяшаннем «небяспечная зона» адпачывае ў чаканні далейшых падзей. Якіх?

Адказ на гэта пытанне залежыць ад рэакцыі на пракурорскую праверку з боку адпаведных рэспубліканскіх ведамстваў і Гродзенскага гарвыканкома. Мяркуецца, што ў бюджэт будзе спагнана больш як 500 мільёнаў рублёў штрафных санкцый. Акрамя таго, пракуратура патрабуе вярнуць на разліковы рахунак «Гроднааблгазу» 400 мільёнаў рублёў, за кошт якіх паляпшаліся жыллёвыя ўмовы У. Маціеўскага. Што датычыць далейшага лёсу будоўлі па вуліцы Даватара, дык яго прапанавана вызначыць гродзенскім уладам і Міністэрству сувязі і інфарматыкі, каб у горадзе не з'явіўся чарговы даўгабуд. Дарэчы, у ходзе пракурорскай праверкі з ліку забудоўшчыкаў выйшлі У. Сцяпкоў і некаторыя іншыя асобы.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

АФІЦЫЙНА

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№65

Аб унясенні змянення ў Часовы парадак нармалізацыі разлікаў паміж суб'ектамі гаспадарання ў Рэспубліцы Беларусь

Па ўзгадненню з Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь у частцы другой пункта 3 Часовага парадку нармалізацыі разлікаў паміж суб'ектамі гаспадарання ў Рэспубліцы Беларусь, зацверджанага Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 5 кастрычніка 1994 г. № 135 і пастановай Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь ад 13 верасня 1994 г. № 17 (Збор указаў Прэзідэнта і пастаноў Кабінета Міністраў Рэспублікі Беларусь, 1994 г., № 7, арт. 163; 1995 г., № 22, арт.512), словы: «31 снежня 1995 г.» замяніць словамі : «31 снежня 1996 г.».

Гэты Указ увесці ў дзеянне з 1 студзеня 1996 г.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. Лукашэнка.

12 лютага 1996 г., г.Мінск.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 68

Аб прысваенні В.Р.ЧАРТКОВУ ганаровага звання «Заслужаны работнік прамысловасці Рэспублікі Беларусь»

За значны ўклад у развіццё машынабудавання, шматгадовую плённую працу прысвоіць дырэктару завода «Магілёўтрансмаш» **Чарткову** Валерыю Рыгоравічу ганаровае званне «Заслужаны работнік прамысловасці Рэспублікі Беларусь».

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

14 лютага 1996 г., г.Мінск.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 69

Аб прысваенні П.А.ІВАШКУ, А.У.РЫЖАНКОВУ і В.Л.САШУРЫНУ ганаровага звання «Заслужаны майстар спорту Рэспублікі Беларусь»

За заслугі ў развіцці фізічнай культуры і спорту, паспяховае выступленне на чэмпіянаце свету па біятлону прысвоіць спартсменам-інструктарам Міністэрства спорту і турызму, чэмпіёнам свету ў каманднай гонцы Івашку Пятру Анатольевічу, Рыжанкову Алегу Уладзіміравічу і Сашурыну Вадзіму Леанідавічу ганаровае званне «Заслужаны майстар спорту Рэспублікі Беларусь».

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

14 лютага 1996 г., г.Мінск.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 70

Аб назначэнні У. П. БЕЛЬСКАГА старшынёй Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па друку

Назначыць **Бельскага** Уладзіміра Пятровіча старшынёй Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па друку.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. Лукашэнка.

14 лютага 1996 г., г.Мінск.

УЛАДЗІМІР БЕЛЬСКІ — СТАРШЫНЯ КАМІТЭТА ПА ДРУКУ

Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Уладзімір Пятровіч Бельскі назначаны старшынёй Дзяржаўнага камітэта па друку.

Новапрызначанаму кіраўніку камітэта 40 гадоў. Ён журналіст, пісьменнік, палітолаг. Закончыў Беларускі дзяржаўны універсітэт і Расійскую акадэмію кіравання. Яго малая радзіма — вёска Слабодка Калінкавіцкага раёна Гомельскай вобласці. У калінкавіцкай раённай газеце пачынаў сваю журналісцкую дзейнасць. Працаваў у «Советской Белоруссии», «Знамени юности». Апошнія гады быў галоўным рэдактарам газеты «Чырвоная змена». Нядаўна выйшла кніга яго прозы «Блізкі бераг».

БЕЛТА.

СКАНДАЛ

БАНК АБРАБОЎВАЛІ. НАРЭШЦЕ ГЭТА ЗАЎВАЖЫЛІ

Банкаўская справа — справа (прабачце за таўталогію) адказная. Не хацелася б нагнятаць страсці (тым больш, што ў апошні час вакол банкаўскіх супрацоўнікаў, а дакладней — іх даходаў, ходзіць шмат размоў, дарэчы, не заўсёды матываваных), аднак часам атрымліваецца так, што сярод элітнай часткі насельніцтва рэспублікі (пануе такая думка) трапляюцца і, мякка кажучы, не зусім сумленныя людзі. Лішні доказ гэтаму — апошні інцыдэнт, які здарыўся ў барысаўскім аддзяленні акцыянернага камерцыйнага «Белпрамбудбанка». Сутнасць яго ў наступным.

Кожнаму, бадай, сёння цалкам зразумелыя такія аперацыі банкаў, як афармленне ўкладаў і дэпазітаў. Што тычыцца банкаўскіх супрацоўнікаў, то яны на гэтым, як кажуць, зубы з'елі. Аднак не ўсім банкірам прыходзіць у галаву тое, што пры ажыццяўленні аперацый па рахунках укладчыкаў можна маніпуліраваць і атрымліваць даходы: напрыклад, павялічваць працэнты на ўклады, а розніцу класці сабе ў кішэню. Эканамісты барысаўскага аддзялення «Белпрамбудбанка» Л. і М. гэты факт усвядомілі і рызыкнулі яго скарыстаць у сваіх інтарэсах.

Усё геніяльнае — проста. Менавіта такую выснову можна зрабіць, калі прасачыць за тым, якім чынам зарабілі «лішнія» грошы двое «белпрамбудаўцаў». Так, на працягу з лютага па май мінулага года два «бендэры» налічвалі лішнія працэнты па дэпазітных сертыфікатах і без ведама ўладальнікаў гэтых сертыфікатаў прысвойвалі грошы. Агульная сума прысвоеных сродкаў склала каля 76 мільёнаў рублёў.

Цікава ў гэтым выпадку гучыць тлумачэнне аднаго з галоўных герояў банкаўскага «рамана». Яно прыблізна такога зместу: «У жніўні 1995 года я вярнуўся з адпачынку, пасля гэтага эканаміст М. з маёй згоды пералічыў на мой укладны рахунак лішнія працэнты, каля 100 тысяч рублёў. Затым я стаў пераводзіць на мой укладны рахунак лішнія працэнты і да лістапада 1995 года мне было незаконна пералічана каля 5 мільёнаў рублёў.

У канцы снежня 1995 года былі выкрыты гэтыя махінацыі, мной былі добраахвотна ўнесены на рахунак банка гэтыя грошы. А М. былі незаконна атрыманы каля 15 мільёнаў рублёў».

Як растлумачыў сам Л., такія махінацыі можна рабіць з-за недасканаласці банкаўскай праграмы (ніякага спецыяльнага кода там не было).

Аб фінале гэтай гісторыі гаварыць яшчэ рана. Ідзе следства, высвятляюцца ўсе абставіны справы. Здзіўляе толькі адно: наколькі нашы фінансавыя ўстановы аказваюцца безабароннымі перад махлярамі. Няўжо ў таго ж барысаўскага аддзялення акцыянернага камерцыйнага «Белпрамбудбанка» ёсць дадатковыя грашовыя сродкі, каб выплачваць іх прайдзісветам? Падстава для роздуму, думаем, існуе.

Ігар ШЧУЧЭНКА, Пётр РАБКАВЕЦ.

КУРСЫ АБМЕНУ НАЯЎНЫХ ВАЛЮТ
у камерцыйных банках на 14 лютага 1996 г.

Назва банка	Долар ЗША		Нямецкая марка		Расійскі рубель		Тэлефоны
	Купля	Продаж	Купля	Продаж	Купля	Продаж	
Белбізнесбанк (гал. аперац. упраў.)	11800	11950	7850	8150	2.30	2.50	067
Белбізнесбанк (гарадская дырэкцыя)	11700	11950	7800	8100	2.25	2.55	
Белзнешэканомбанк	11700	11950	7750	8150	2.30	2.48	267-022
ФК «Вераніка»*** (за расійскія рублі)	11850 4780	11980 4880	7950	8100	2.45	2.52	531-504
«Минский транзитный банк»	11700	12100	7800	8100	2.35	2.50	372-825
Ф-л 0104 АКБ «Минский транзитный банк»	11750	12000	7600	8000	2.10	2.50	372-825
Народны банк	11800	12000	7900	8200	2.35	2.50	238-610
«Алімп»	11920	12200	7950	8200	2.45	2.55	508-556
Ф-л № 1 АКБ «Алімп»	11850	12050	7800	8100	2.35	2.48	291-646, 067
Нацыянальны банк РБ (курс для безнаяўных разлікаў)	11500		7793.44		2.41		
Цэнтрабанк Расіі	4751		3221.67		100 бел.р. 38.70		

*** — Аперацыя з валютай больш за 1000$ праводзіцца на дагаворных умовах

Агенцтва Граўцова

РОЗГАЛАС

ЭКАЛАГІЧНАЯ КАМІСІЯ МІНГАРСАВЕТА Б'Е ТРЫВОГУ

У выніку абследавання каля 700 дзяцей, якія жывуць у беларускай сталіцы, на ўтрыманне свінцу, ртуці і кадмію ў крыві высветлілася, што ў кожнага трэцяга дзіцяці колькасць свінцу перавышае гранічна дапушчальную канцэнтрацыю (ГДК), вызначаную Сусветнай арганізацыяй аховы здароўя (0,1 мг на 1 л крыві), а ў 9 працэнтаў абследаваных канцэнтрацыя такая (больш чым 0,25 мг/л), што дазваляе гаварыць аб свінцовым атручэнні. Прыкладна ў паловы абследаваных дзяцей канцэнтрацыя ртуці і кадмію аказалася вышэй за ГДК.

Такія звесткі былі прыведзены дырэктарам Эндаэкалагічнага цэнтра Нікай Грэсь на чарговым пасяджэнні камісіі па экалогіі Мінскага гарадскога Савета, на якім прысутнічалі таксама дэпутаты, абраныя ў гарсавет новага склікання. Прыведзены ў яе дакладзе фактычны матэрыял па наяўнасці цяжкіх металаў у крыві дзяцей быў атрыманы ў выніку даследаванняў, ініцыіраваных упраўленнем аховы здароўя Мінска і камісіяй па ахове здароўя Мінгарсавета. Мяркуецца, што пагаршэнне здароўя школьнікаў і дашкольнікаў звязана непасрэдна і з павышаным утрыманнем цяжкіх металаў у някасных прадуктах харчавання, асобных відах дзіцячых цацак, а таксама ў атмасферы.

Уладзімір ТРАЦЦЯКОЎ, БелаПАН.

АРМІЯ БЕСПРАЦОЎНЫХ РАСЦЕ

25.898 беспрацоўных было зарэгістравана па Мінскай вобласці Дзяржаўнай службай занятасці на 1 студзеня 1996 года. Толькі ў сталіцы іх налічвалася 12.944 чалавекі.

Для параўнання: год назад гэтыя лічбы складалі 19.482 і 9.607 чалавек адпаведна.

Як паведамілі ў Галоўным упраўленні Дзяржаўнай службы занятасці Рэспублікі Беларусь, колькасць беспрацоўных у нас да канца гэтага года не зменшыцца. Хутчэй наадварот. Вызваленыя рабочыя месцы — прамая перадумова гэтага.

Аляксандр МАКАРАЎ.

НА ВЯЛЕСА СПАДЗЯВАЙСЯ, АЛЕ І САМ ЗАВІХАЙСЯ

Летась у параўнанні з 1990 годам віцебскія мясаперапрацоўшчыкі атрымалі ад сялян утрая менш сыравіны, аднак здолелі пашырыць асартымент вырабаў з яе да 160 найменняў.

Толькі каўбас тут могуць прапанаваць пакупніку 140 відаў. Камбінат, як тут гавораць, перапрацоўвае ўсё, акрамя бычынага рыку: з валасоў робяць пэндзлі, з адходаў — мыла, сухі корм. Ідуць у справу рогі і капыты. У выніку нават вегетарыянец можа выйсці з «Вялеса» з пакупкай — магазін рэалізуе побач з мяснымі вырабамі цудоўныя карціны, зробленыя ўмельцамі камбіната з рагоў жывёлы.

У выніку ўмелага гаспадарання на прадпрыемстве маюць сёння працу 1330 чалавек — на 130 больш, чым год назад. І за ўласныя мясныя далікатэсы ім ёсць чым разлічыцца ля прылаўкаў. Дарэчы, высветлілася, што ва ўсіх магазінах камбіната заўсёды поўна пакупнікоў, бо нацэнкі там ніжэйшыя.

Аляксандр ТУЛБУСАЎ.

ЗЛАЧЫННЫ КВАРТЭТ

Работнікі міліцыі Чачэрскага і Кармянскага раёнаў збіліся з ног, адшукваючы начных узломшчыкаў магазінаў у цэлым шэрагу вёсак — Роўкавічы, Новыя Малынічы, Перадавік, Сапрыкі, Адзінства, Чырвоны Бераг, Буда...

Почырк у рабаўнікоў адзін — абясточыць сігналізацыю, націснуць ломам, узламаць замкі. Не жартачкі ж: усе пералічаныя крадзяжы ўчынены ўжо сёлета. А на след зладзеяў ніяк не натрапіць. Ды толькі правільна гавораць: колькі вяровачцы ні віцца, а канец будзе.

...Глухая лютаўская марозная ноч. Моцна спіць вёска Струкачоў, што на Кармяншчыне. Чацвёра рабаўнікоў (адзін мясцовы і трое з Чачэрскага раёна), на ўзбраенні якіх было паляўнічае ружжо са спіленым нумарам, смела арудуюць каля магазіна. Ды толькі яны не ведалі, што за іхнімі злачыннымі дзеяннямі ўжо сочаць кармянскія міліцыянеры. Яны і ўзялі злачынны квартэт на месцы. Дарэчы, трое з чатырох раней былі судзімымі.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

У КРАІНЕ БУДЗЕ МОРА ПІВА

У той час калі ў Беларусі амаль кожнае другое прадпрыемства або завод ліхаманіць ад узаемных неплацяжоў і пастаянных фінансавых цяжкасцей, ВА «Крыніца» збіраецца павялічыць аб'ёмы вытворчасці піва ледзь не на чвэрць.

Аб'яднанне будзе выпускаць пераважна чатыры найменні піва: «Дражня», «Бурштын Беларусі», «Старажытнае» і «Крыніца». Найбольшым попытам карыстаецца «Старажытнае», якога толькі ў бутэлечным разліве было рэалізавана 16 працэнтаў ад агульнага аб'ёму продажу. Але ёсць у прадпрыемства і свае цяжкасці. Так, напрыклад, па безалкагольных напоях у мінулым годзе адбылося значнае зніжэнне аб'ёмаў вытворчасці. Гэта было звязана ў асноўным з адносна высокай цаной, напрыклад, айчыннай «Цэвіты» і насычэннем рынку імпартнымі напоямі, якія выгадна канкурыруюць з нашымі таварамі.

Сяргей КУРКАЧ.

ЖЫВЁЛАГАДОЎЛЯ: СТАТАК СТАНОВІЦЦА ЎСЁ МЕНШЫМ

Паводле даных упраўлення жывёлагадоўлі Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, летась у калгасах і саўгасах Беларусі агульная колькасць буйной рагатай жывёлы скарацілася на 8 працэнтаў, статак свіней — на 5, коз і авечак — на 39, пагалоўе птушкі — на 20 працэнтаў.

Як вынік, у краіне на 19 працэнтаў скарацілася вытворчасць мяса і на 14 працэнтаў — малака.

Прычыны зніжэння паказчыкаў жывёлагадоўлі відавочныя: для вытворцаў гэтая галіна сельскай гаспадаркі па-ранейшаму з'яўляецца стратнай. Да таго ж значныя цяжкасці ўяўляе апошнім часам нарыхтоўка кармоў. Так, каб набыць толькі адзін камбайн, гаспадарка павінна працаваць не менш як паўгода.

Сяргей ГРЫБ.

У 80 ПРАЦЭНТАХ НЯШЧАСНЫХ ВЫПАДКАЎ ВІНАВАТЫ ВЫТВОРЦЫ

У выніку няшчасных выпадкаў, паводле даных Дзяржаўнай інспекцыі працы, у мінулым годзе на вытворчасці загінулі 334 чалавекі. Больш за 700 работнікаў атрымалі цяжкія траўмы, прычым 80 працэнтаў з іх сталі інвалідамі.

Сярод пацярпеўшых 112 жанчын, 9 падлеткаў. І хоць, як сведчыць статыстыка, колькасць няшчасных выпадкаў у параўнанні з папярэднімі гадамі крыху скарацілася, гэта не дае падставы для заспакоенасці.

Працягвае заставацца высокім узровень вытворчага траўматызму ў аграпрамысловым комплексе — загінулі за год 135 работнікаў, на прамысловых прадпрыемствах — 66, будаўнічых — 56 чалавек.

Да групавых няшчасных выпадкаў звычайна прыводзяць дарожна-транспартныя здарэнні. Вялікую колькасць пацярпеўшых складаюць вытворцы з траўмамі вачэй, якія працуюць на дрэваапрацоўчым абсталяванні. Па-ранейшаму асаблівую трывогу выклікае тая акалічнасць, што больш за 37 працэнтаў загінуўшых і 9 працэнтаў траўміраваных былі ў стане алкагольнага ап'янення. Адным словам, як сцвярджаюць спецыялісты, 80 працэнтаў няшчасных выпадкаў здараюцца па прычынах, якія залежаць ад саміх вытворцаў, і толькі 20 працэнтаў з-за недасканаласці тэхнікі, тэхналогій і гэтак далей.

Таццяна СМІРНОВА, БЕЛТА.

ХТО МАЕ РАЦЫЮ, або Як статутны фонд СІФа «раздуць» не ўдалося

В. а. Генеральнага пракурора РБ апратэставаў рашэнне Вышэйшага гаспадарчага суда (ВГС) па іску ААТ «Спецыялізаваны інвестыцыйны фонд «Сігатронікс-інвест», які акумуліруе ІПЧ «Маёмасць», да Дзяржаўнай інспекцыі РБ па каштоўных паперах (ДІКП) аб прызнанні несапраўднай адмовы ў рэгістрацыі каштоўных папер.

Гаворачы агульначалавечай мовай, атрымліваецца так: інспекцыя адмовіла ААТ у рэгістрацыі, суд дазволіў, а выконваючы абавязкі Генпракурора рэспублікі паставіў рашэнне суда пад сумненне.

А ўсё гэта пачалося яшчэ ў сакавіку 1995 года. Тады Вышэйшы гаспадарчы суд прызнаў несапраўднай адмову Дзяржаўнай інспекцыі РБ па каштоўных паперах у рэгістрацыі дадатковага выпуску акцый, мяркуемых да адкрытага продажу СІФам «Сігатронікс-інвест».

Рашэнне суда грунтавалася на Законе РБ «Аб каштоўных паперах і фондавых біржах», у якім не прадугледжана прадастаўленне ДІКП даных аб папярэдняй падпісцы на дадаткова выпускаемыя акцыі. У іншых нарматыўных актах таксама не прадугледжваецца правядзенне АТ папярэдняй падпіскі на выпускаемыя ім акцыі. На падставе п. 2 арт. 4 Закона РБ «Аб каштоўных паперах і фондавых біржах» у рашэнні аб выпуску акцый павінны ўказвацца тэрмін і парадак падпіскі на акцыі, а не правядзенне папярэдняй падпіскі на іх. Аднак пры праверцы ў парадку нагляду раней прынятага судовага рашэння старшыня ВГС В. Бойка высветліў, што суд фармальна падышоў да вырашэння гэтай спрэчкі, а менавіта: не ўстанавіў, ці меліся ў інспекцыі падставы для адмовы ў рэгістрацыі дадаткова выпускаемых акцый СІФа «Сігатронікс-інвест».

Так, згодна з арт. 2 вышэйпамянёнага закона ўсе выпускаемыя акцыі павінны забяспечвацца маёмасцю эмітэнта.

Сяргей КУРКАЧ.

ПЕРШАЕ ІНТЭРВ'Ю НА НОВАЙ ПАСАДЗЕ

Аляксандр АБРАМОВІЧ:

«ПАЖАДАНА, КАБ ПРАВАВОЕ ПОЛЕ БЫЛО АДНАРОДНЫМ»

Відаць, няма вялікай патрэбы прадстаўляць вядомага беларускага юрыста, былога старшыню Цэнтральнай выбарчай камісіі, прафесара Аляксандра Міхайлавіча Абрамовіча. Нядаўна ён стаў намеснікам кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта, у якой ён будзе курыраваць дзяржаўна-прававыя аддзелы і займацца юрыдычнымі праблемамі. Першы тыдзень на новым месцы А. М. Абрамовіч, што называецца, уваходзіў у кола сваіх новых абавязкаў. Гэтаму і было прысвечана першае пытанне карэспандэнта «Звязды» да А. М. Абрамовіча.

— Аляксандр Міхайлавіч, якімі вы бачыце свае функцыі ў Адміністрацыі Прэзідэнта?

— Як я мяркую, мне давядзецца весці пытанні, звязаныя з забеспячэннем прававога рэгулявання адносінаў на ўзроўні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, а таксама ўзгадненне гэтых праблем з іншымі органамі з тым, каб праводзілася адзіная палітыка ў галіне прававога рэгулявання адносінаў у рэспубліцы ў цэлым. Вядома, што гэтае рэгуляванне ажыццяўляецца пэўнымі органамі дзяржаўнай улады і кіравання, кіраўніком дзяржавы, і важна, каб яно вялося на аснове цэласнага, сістэмнага падыходу. Адсюль узнікае шмат пытанняў, звязаных з узгадненнем праводзімай прававой палітыкі. Таму другой важнай маёй функцыяй з'яўляецца забеспячэнне патрэбнага ўзаемадзеяння Прэзідэнта з Вярхоўным Саветам, Канстытуцыйным судом, некаторымі іншымі дзяржаўнымі органамі. Аднак, улічваючы, што цяпер адпаведны апарат у Адміністрацыі фарміруецца згодна з новымі падыходамі, таму давядзецца займацца і многімі іншымі пытаннямі.

— Чаго ад вас чакаюць Прэзідэнт і кіраўнік Адміністрацыі?

— Не ведаю, але думаю яны хочуць ад мяне як і ад усіх іншых, эфектыўнай належнай працы. Ясна, што і Прэзідэнт, і кіраўнік ягонай Адміністрацыі вызначаюць адпаведныя задачы, таму, відаць, мае функцыі будуць у коле тых задач, якія яны вырашаюць.

— Вы гаварылі аб фарміраванні цяпер новага апарату, які, відаць, у значнай частцы будзе вам падначалены. Якія канкрэтна гэта будуць упраўленні і аддзелы Адміністрацыі?

— Па-першае, Галоўнае ўпраўленне прававога забеспячэння на чале з А. У. Марыскіным, дзе ёсць некалькі аддзелаў. Другое — Галоўнае ўпраўленне па ўзаемаадносінах з Вярхоўным Саветам і іншымі дзяржаўнымі органамі. Начальніка гэтага ўпраўлення пакуль няма, але ён будзе адначасова і прадстаўніком Прэзідэнта ў Вярхоўным Савеце. Намеснік начальніка гэтага ўпраўлення, як плануецца, будзе галоўным чынам займацца ўзаемаадносінамі з Канстытуцыйным судом. На гэтую пасаду чалавек ужо знойдзены, ён, дарэчы, доктар юрыдычных навук. Акрамя таго, ёсць самастойныя аддзелы па памілаванню і грамадзянству. У цэлым штаты сфарміраваны, цяпер проста ідзе пераразмеркаванне абавязкаў.

— Аляксандр Міхайлавіч, напэўна, вы шмат начэй не спалі перад прыняццем прапановы заняць гэтую пасаду, разумеючы, што ў нас не ўсё гладка ў прававой сферы...

— Хай застанецца гэта пры мне, як доўга я раздумваў над гэтай прапановай ці можа, не раздумваў, як кажуць, гэта асабістая справа... Ёсць, зразумела, шэраг момантаў, якія гавораць аб тым, што не ўсё ў нас гладка ў адпаведнай сферы: нестыкоўкі нарматыўных актаў, не ўсё належным чынам вырашаецца на розных узроўнях і галінах улады ў прававым рэгуляванні, многія нормы хутка старэюць, не паспеўшы нарадзіцца, у тым ліку і законы... З другога боку, жыццё вельмі складанае, патрабуецца аператыўнае рэагаванне, асабліва для змянення эканамічнай сітуацыі. Таму тут патрэбна не столькі прымаць новыя законы, колькі ўдасканальваць ужо дзеючае заканадаўства, прымаць адпаведныя акты на ўзроўні Прэзідэнта з тым, каб палепшыць гэтую сітуацыю. У гэтым выпадку і ўказы, і законы выступаюць як сродак сацыяльнага кіравання. Аднак натуральна, што толькі прыняць пэўныя акты мала, трэба іх не толькі прытрымлівацца, але і весці актыўную работу па арганізацыі выканання законаў і указаў... Нельга лічыць, што прыняцце нарматыўных актаў — гэта справа толькі Вярхоўнага Савета. У гэтай сферы ў межах сваіх паўнамоцтваў, акрэсленых Канстытуцыяй, удзельнічае і Прэзідэнт, і Кабінет Міністраў, міністэрствы, ведамствы. Усё гэта і стварае тое прававое поле, у рамках якога мы і павінны дзейнічаць. І пажадана, каб гэтае поле было, як гаворыцца аднародным...

— Аляксандр Міхайлавіч, вы валодаеце аўтарытэтам і ў Вярхоўным Савеце, і ў Прэзідэнта, і ў Канстытуцыйным судзе. Як вы мяркуеце, ці будзеце вы здольны зрабіць гэтае прававое поле, што ўтвараецца трыма галінамі ўлады, калі ўжо не зусім аднародным, дык без сур'ёзных канфліктаў?

— Ведаеце, існаванне супярэчнасцей — з'ява аб'ектыўная. Тры галіны ўлады складаюць пэўнае адзінства — гэта ўсё дзяржаўная ўлада, але кожная з іх адносна самастойная і можа часам выходзіць за рамкі агульнай сістэмы... Але, тым не менш, я лічу, што пужацца гэтага не варта, проста трэба ўзнікшыя супярэчнасці своечасова вырашаць цывілізаванымі сродкамі, знаходзіць шляхі ўзаемнага задавальнення, прытрымлівацца меры... Я мяркую, што найлепшы спосаб вырашэння магчымых канфліктаў паміж галінамі ўлады — гэта ўзаемнае ўзгадненне, прычым асабліва на стадыі прыняцця пэўных рашэнняў і іх рэалізацыі. Аднак усе павінны разумець, што цяпер істотна змянілася ўся сістэма ўлады, існуе кіраўнік дзяржавы, які выбраны шляхам прамога ўсенароднага галасавання. Да яго адышлі паўнамоцтвы не толькі ранейшай выканаўчай улады, але і тыя, што, калі казаць умоўна, належалі раней так званаму калектыўнаму кіраўніку — главе — дзяржавы — Прэзідыуму Вярхоўнага Савета... Але, зноў жа, заканадаўства ў шырокім сэнсе — гэта толькі сродак вырашэння задач. Не менш важнае значэнне маюць выпрацоўка і вызначэнне правільнага, стратэгічна аптымальнага эканамічнага курсу, належнай сацыяльнай палітыкі, правільнай лініі ў развіцці палітычных працэсаў. Закон — гэта толькі форма, якая ўводзіць гэтыя працэсы ў патрэбнае рэчышча, яно садзейнічае ім, але не прадвызначае. Таму нельга і перабольшваць значэнне прававога рэгулявання грамадскіх адносін для развіцця пэўнага грамадства.

— Ці не здаецца вам, што, выбіраючы лінію эканамічнага і сацыяльнага курсу, мы ў нашай краіне часта проста непрадумана вяртаемся да рычагоў адміністрацыйна-каманднай сістэмы, дысцыпліны, пераходных сцягоў, іншых старых атрыбутаў і схем?

— Канешне, не ўсё старое дрэннае. Жыццё гэта паказвае. Важна, напрыклад, і матэрыяльнае, і маральнае заахвочванне добрай працы, як тыя ж пераходныя сцягі. Зусім ясна, аднак, што мы павінны адназначна ісці ў бок фарміравання рынкавай эканомікі ў сферы вытворчасці. Што датычыць размеркавальнай палітыкі, то відавочна, што тут трэба многае браць ад сацыялістычных падыходаў, тут гэта апраўдана, асабліва ў галіне абароненасці чалавека. Рынкавая эканоміка сама ўсё не ўрэгулюе, у любым грамадстве дзяржава павінна спалучаць эканамічныя і адміністрацыйныя метады кіравання. Пытанне ў меры іх суадносінаў. Рэгуляванне дзяржавай эканомікі павінна быць, але пераважна эканамічным уздзеяннем: крэдытнай палітыкай, падаткамі, стварэннем ільгот. І гэта таксама павінна быць адназначна вызначана ў заканадаўстве... Сёння ж мы пакуль не маем рынкавай эканомікі, ідуць працэсы эканамічных пераўтварэнняў, якія патрабуюць аператыўнага ўмяшання, таму лічу, што значны аб'ём нарматыўнага рэгулявання ў галіне эканомікі павінен ажыццяўляцца на ўзроўні выканаўчай улады. Заканадаўчай уладзе, на мой погляд, трэба галоўным чынам ажыццяўляць устанаўленне базавых прынцыпаў фарміравання рынкавай эканомікі, яе асноў. Гэта прынцыповы момант, у адваротным выпадку непазбежны непрыемныя калізіі, у тым ліку з патрэбнасцямі рэальнай практыкі гаспадарання... Што датычыць становішча спраў у галіне правоў чалавека, развіцця палітычных працэсаў, сацыяльнага развіцця — тут, як мне здаецца, уклад заканадаўчай улады мог бы быць і больш значным, а выканаўчая ўлада тут магла б сканцэнтравацца на рэалізацыі, прымяненні прынятых законаў, хаця толькі выкананнем законаў і тут усіх праблем не вырашыш. Сацыяльнае кіраванне, як вядома, ажыццяўляецца не толькі прававымі, але і так званымі арганізацыйнымі і іншымі метадамі.

— Аляксандр Міхайлавіч, вяртаючыся да праблемы падзелу уладаў, як, на ваш погляд, можна дабіцца, каб магчымыя разнагалоссі не адбіліся на простых грамадзянах, каб бабулькі, якія едуць у тралейбусе, і кантралёры, напрыклад, не ваганіся, што выконваць: указ Прэзідэнта ці рашэнне Канстытуцыйнага суда?

— Тут трэба шукаць разумнае, і, думаю, спакойнае рашэнне. І я як юрыст лічу, што Канстытуцыйны суд па шэрагу пазіцый мог бы прымаць больш аптымальныя рашэнні. Я далёкі ад таго, каб згушчаць фарбы, але лічу, што ўсім трэба вучыцца, і Канстытуцыйнаму суду — не менш. Улічваючы важнасць прымаемых ім рашэнняў, трэба значыць, што ў многіх выпадках яны павінны быць намнога больш абгрунтаванымі.

— Ці не далучаецеся вы тым самым да тых, хто ўвогуле гаворыць аб немэтазгоднасці Канстытуцыйнага суда як такога?

— Як працэс нагляду, кантролю за адпаведнасцю законаў і іншых нарматыўных актаў Канстытуцыі, такі інстытут безумоўна патрэбны, тут і гаварыць няма аб чым. Але на практыцы ёсць розныя формы забеспячэння канстытуцыйнага кантролю, прычым не толькі пасля прыняцця пэўных актаў, але і папярэдняга, ёсць і розныя структуры... Але калі мы стварылі і маем Канстытуцыйны суд, дык трэба пакуль што зыходзіць з гэтага. Пытанне гэтае трэба вывучыць. Я думаю, што і самому Канстытуцыйнаму суду ёсць над чым паразважаць — нішто не нараджаецца адразу бездакорным. Таму, магчыма, і трэба падумаць над удасканаленнем гэтага інстытута, могуць быць і іншыя ініцыятывы ў гэтым плане... Але гаварыць аб тым, што гэта з'яўляецца раз і назаўсёды Богам дадзеным, адзіным і найлепшым рашэннем, я не стаў бы. Няма нічога вечнага і выключна дасканалага. Рашэнні, якія прымаюцца КС — вельмі складаныя, няпростыя, а таму трэба, каб яны мелі больш абгрунтаваную падрыхтоўку.

— Апошняе пытанне, якое я вам не магу не задаць, датычыць вашай папярэдняй работы. Мы абралі Вярхоўны Савет, аднак засталіся несфарміраванымі многія гарадскія Саветы. Якое тут выйсце, на ваш погляд?

— Дарэчы, Прэзідэнт унёс прапанову прыняць змены ў заканадаўства, якія б дазволілі лічыць правамоцнымі Саветы пры наяўнасці больш як 50 працэнтаў дэпутатаў...

— Але і гэта не вырашыць усю праблему...

— Так, застанецца яшчэ некалькі неабраных мясцовых Саветаў. Юрыдычныя паўнамоцтвы назначаць новыя выбары ў гэтыя Саветы адносяцца да кампетэнцыі тэрытарыяльных выбарчых камісій... Зразумела, што вясною гэтыя выбары правесці ўжо немагчыма... З другога боку, вы ж бачыце, што ўжо чатыры разы людзі мелі магчымасць удзельнічаць у выбарах. Можа быць, Вярхоўнаму Савету трэба вырашыць шэраг юрыдычных пытанняў з сістэмай выбараў, у тым ліку ці зрабіць іх свабоднымі, ці абавязковымі... Гэтая сітуацыя патрабуе сур'ёзнага асэнсавання, магчыма на канстытуцыйным узроўні.

— Аляксандр Міхайлавіч, што для вас выключна непрымальна ў галіне палітыкі?

— Не магу мірыцца з распаўсюджаным тэзісам аб тым, што палітыка — справа брудная. Такой яна становіцца ў спалучэнні з паводзінамі адпаведных людзей. Непрымальны для мяне цынізм, жаданне ісці, кажучы па-руску, «по трупам», якое, на жаль, відавочна ў паводзінах некаторых, не будзем называць іх, асоб. Трэба заўсёды, як гэта не банальна гучыць, заставацца Чалавекам.

— Дзякуй за размову!

— Поспеху вам і калектыву рэдакцыі газеты «Звязда».

Гутарыў Валер КАЛІНОЎСКІ.

КАРЭСПАНДЭНТ ВЫЕХАЎ НА МЕСЦА

«НАВУЧЫЦЕ МЯНЕ ДАІЦЬ НАГАМІ...»

Не здзіўляйцеся такому загалоўку: з-за недарэчнага выпадку, якому спачатку ніхто не прыдаў значэння, даярка стала калекай. Але і на інваліднасць яе таксама не афармлялі. Чаму?

Апошнія словы гэтага пісьма інакш як крыкам душы не назавеш: «Мне ніхто не хоча дапамагчы. Спадзяюся толькі на вашу падтрымку, якая мне вельмі патрэбна. Буду лічыць кожны дзень...»

Зразумела, пасля такога нецярплівага покліч нельга было заставацца абыякавым да чужога лёсу. У той жа час атрымлівалася неяк дзіўна і нават наіўна: аўтарка допісу меркавала, што вось прыедзе карэспандэнт, разбярэцца і ўсё адразу вернецца на сваё звыклае месца. Ах, як было б цудоўна, каб менавіта так яно і здарылася! На жаль, як сведчыў ліст і высветлілася па прыездзе, сітуацыя тут даволі неардынарная, складаная, і многае ў ёй паправіць, вярнуць на ранейшае месца ўжо проста немагчыма. Адно, скажу шчыра, добра ўсвядоміў: узяцца за пяро, упершыню звярнуцца ў рэдакцыю гэту жанчыну прымусіла бяда, якая неспадзявана напаткала яе, моцна прыціснула, навалілася ўсім сваім цяжарам.

Што ж усё-такі здарылася?

«Мы, — як напісала Ніна Рыгораўна Юхніцкая (па яе просьбе прозвішча зменена), — чарнобыльцы з Мазырскага раёна. Па свабоднаму выезду перабраліся ў п. Сосны, на Любаншчыну. Пасля таго, што там перажылі, тут, здавалася, усё пойдзе па-новаму, добра».

Сапраўды, дырэктар эксперыментальнай базы Іван Іванавіч Іокша выдзеліў перасяленцам на цэнтральнай сядзібе новую кватэру. Не засталіся яны і без работы: Аляксандр Іванавіч стаў працаваць трактарыстам, Ніна Рыгораўна — даяркай. Што яшчэ больш трэба на новым месцы? Абжывайся, старайся і гадуй дваіх дзетак-школьнікаў. Так навасельцы і рабілі.

Але праўду кажуць: каб ведаў, дзе ўпадзеш, саломкі падаслаў бы. Так вось і ў гэтай неардынарнай гісторыі. У той майскі дзень 1994 года Ніна Рыгораўна прыйшла на ферму і нават думкі не было, што з ёй можа здарыцца няшчасце, вынікі якога будуць такія сумныя і драматычныя. Пры падключэнні даільнага апарата карова (магчыма, закапрызнічала ці нешта ёй не спадабалася) так урэзала задняй нагой у локаць даяркі, што правую руку працяў страшэнны боль. Як ад электрычнага току, жанчына падхапілася з-пад рагулі, хацела ўзмахнуць рукой і не змагла — тая быццам здранцвела.

Неяк пераадольваючы боль, закончыла дойку. Вярнулася дамоў і першае, што заўважыла: рука ад локця да пляча моцна апухла. Але супакоіла сябе тым, што, напэўна, няма нічога страшнага, усё абыдзецца-пройдзе. А будні даяркі вядома якія: позна ўвечары вернецца з работы, заўтра ж раніцай — зноў на ферму. У бясконцых клопатах, магчыма, не зважала, ці так падалося, што рука перастала балець. Аднак літаральна праз некалькі дзён пухліна папаўзла ад локця да пальцаў, і яны спачатку страцілі сваю сілу, а затым наогул не сталі слухацца — адным словам, рука не дзейнічала.

Толькі тады Ніна Рыгораўна звярнулася ў мясцовую бальніцу. (Як яна цяпер тлумачыць, шкадавала сваіх чорна-белых каровак, баялася, што без яе прападзе група.) Накіравалі даярку ў райбальніцу, дзе неўрапатолаг М. Пракапенка выпісала лячэнне па месцы жыхарства. Нічога не дапамагло, і жанчына зноў паехала ў Любань. На гэты раз далі накіраванне ў Мінск. А адтуль, пасля кансультацыі і абследавання, вярнулі на лячэнне ў райцэнтр.

Усе гэтыя працэдуры працягваліся да канца жніўня і закончыліся тым, што пасля другога курса лячэння хворай выдалі даведку для прадастаўлення на цэлы год лёгкай працы. Але дырэкцыя гаспадаркі на лягчэйшую работу даярку не перавяла, а яна на гэтым і сама асабліва не настойвала. І жанчына зноў вярнулася на ферму, па-ранейшаму даіла кароў. Толькі цяпер усю нагрузку ўзваліла на левую руку, і яна ад моцнага перанапружання не тое што стамілася, а таксама амаль анямела, перастала дзейнічаць. І Ніне Рыгораўне нічога не заставалася, як другі раз легчы на бальнічны ложак.

Выснова, якую зрабілі медыкі пасля лячэння, была несуцяшальная: трэба афармляцца на групу па інваліднасці. А для гэтага неабходны акт аб вытворчай траўме: тады, маўляў, і пенсія будзе большая. І пайшла даярка да старшыні (цяпер ужо былога) прафкома Ю. Гладуна, а ён заявіў, што ніякага акта заднім чыслом даць не можа.

— Калі б такі дакумент нават і быў выпісаны, то ён ніякай юрыдычнай сілы не меў бы, — растлумачыў мне пры сустрэчы юрыст эксперыментальнай базы Яўген Міхайлавіч Барысевіч. — Такі акт у чатырох экземплярах спецыяльна створаная камісія, як правіла, пасля расследавання складае на працягу сутак пасля таго, як адбылася траўма. Толькі ў такім выпадку можна прад'явіць прэтэнзіі да гаспадаркі і патрабаваць з яе за гэта даплату. Але, падкрэсліваю, калі б яна звярнулася тады адразу пасля здарэння.

— Да акта звычайна абавязкова прыкладаецца бальнічны, у якім указваецца характар траўмы, — уступіла ў размову інжынер па тэхніцы бяспекі Надзея Коўтун. — Такога бюлетэня няма, бо ў той дзень яна (г. зн. Юхніцкая. — І.Б.) у бальніцу не звярталася і гэты факт нідзе не зарэгістраваны. Лісток аб непрацаздольнасці (з яе слоў) выпісаны толькі ў канцы ліпеня, і ў ім указаны наступны дыягназ: посттраўматычная нейрапатыя. Але гэта захворванне, а не вытворчая траўма...

Праўда, ад такога вызначэння Ніне Рыгораўне не лягчэй. Мяркую, яна зараз і сама вінаваціць сябе, што ў той злашчасны дзень не звярнулася да ўрача. Але, як указваецца ў тлумачальнай, напісанай зусім нядаўна (22.01.96 г.), яна тады вечарам сказала аб здарэнні брыгадзіру фермы Г. Шаран. Галіна Міхайлаўна ў такім жа тлумачэнні адмаўляецца: аб гэтым даярка нічога ёй не гаварыла. А хутчэй за ўсё, думаецца, не звярнула на паведамленне ўвагі, палічыла яго дробязным.

І былы старшыня прафкома Ю. Гладун, які адначасова працаваў інжынерам па тэхніцы бяспекі, таксама не лепшым чынам аднёсся да няшчаснага выпадку з даяркай. Ён не паклапаціўся, каб дырэкцыя гаспадаркі прадаставіла ёй лёгкую работу, а закінуў некуды даведку, так што і след яе знік. Прафсаюзны лідэр па-бюракратычнаму абышоўся з гаротнай жанчынай і тады, калі яна папрасіла напісаць акт аб вытворчай траўме. Замест таго, каб талкова, па-чалавечы ўсё растлумачыць, даць слушную параду, паводле слоў Ніны Рыгораўны, выгнаў яе са службовага кабінета. А хіба нельга было адной з лепшых даярак, якая апынулася ў цяжкім становішчы, выдзеліць пуцёўку ў санаторый? Не, не выдзелілі, не адправілі на лячэнне.

Нельга сказаць, што пра бяду Юхніцкай у гаспадарцы зусім забыліся. Як зазначыў галоўны заатэхнік Сямён Васільевіч Драбуцька, ёй выдзелілі 350 тысяч рублёў матэрыяльнай дапамогі, бясплатную пуцёўку ў санаторый, якую абяцалі выдаць у першым квартале. Галоўны ветурач Галіна Сцяпанаўна Сулім дапоўніла, што па яе прапанове мужа даяркі з механізатараў перавялі ў санітары, каб ён мог дапамагаць жонцы. Усё гэта, вядома, добра, хоць і зроблена вельмі запозна.

Але разам з тым у час нашай размовы ў пакоі заатэхніі некаторыя спецыялісты пачалі папракаць і нават вінаваціць даярку. За што? У прыватнасці, за тое, што яна напісала ў «Звязду», чым яна, маўляў, можа даказаць, што гэта вытворчая, а не бытавая траўма і г. д.

А я глядзеў на гэту сціплую, ціхмяную і шчупленькую жанчынку, прыбітую горам, і са шкадаваннем думаў: якія могуць быць тут абвінавачанні? Не віна, а бяда яе ў тым, што з ёй здарылася. Гэты чалавек з ліку тых людзей, якія ўмеюць і любяць працаваць, але не ўмеюць і не могуць за сябе пастаяць, калі ў гэтым нават узнікла вострая неабходнасць. Ніна Рыгораўна сем гадоў працавала свінаркай на Мазыршчыне, шэсць гадоў добрасумленна завіхалася ля каровак у «Любанскай». Ведала і старанна выконвала сваю справу, нічога ні ад каго не патрабуючы.

— Калі б у мяне другая рука не балела, я неяк мучылася б, — дрыготкім голасам гаварыла мая субяседніца. — Мне здаецца, я нагамі б даіла, каб змагла, каб хто навучыў...

Слухаў гэту вымушаную споведзь і добра ўсведамляў: жанчыне вельмі цяжка развітвацца з фермай, хочацца тут працаваць. Нават за мізэрную зарплату ў 140—160 тысяч рублёў у месяц, якія таксама грошы для яе сям'і.

Усё яно так. Але як напісала Ніна Рыгораўна ў сваім лісце, «да болю крыўдна ў 33 гады застацца інвалідам». Яшчэ больш прыкра тое, што на працягу амаль двух гадоў ніхто сур'ёзна не ўнікнуў у гэту справу і не дапамог хворай афарміць дакументы на групу інваліднасці.

У той жа дзень з галоўным заатэхнікам упраўлення сельскай гаспадаркі і харчавання Аляксандрам Мамчыцам мы пабывалі ў раённай бальніцы. Пасля таго, як выклалі ўсю сітуацыю галоўнаму ўрачу Іосіфу Канановічу і яго намесніку па рэабілітацыі часовай непрацаздольнасці па агульных захворваннях Уладзіміру Беразуку яны ўважліва перагледзелі гісторыю хваробы і запэўнілі: маўляў, раз такая справа, выклічам на медкамісію і няхай паглядзяць спецыялісты. Не разбяруцца яны, тады адправяць на кансультатыўную МРЭК, а там ужо, калі ёсць прыметы інваліднасці, і вызначаць адпаведную групу.

Што і казаць, сумная гісторыя. Яна сведчыць аб тым, што даяркі, свінаркі, іншыя жывёлаводы — гэтыя нястомныя працаўнікі з-за пастаяннай цяжкай, часам непасільнай работы на працягу многіх гадоў, дрэнных яе ўмоў нярэдка застаюцца, як кажуць, без рук і без ног, а потым ад прафесіянальных хвароб пакутуюць усё жыццё. Усё пераважна адбываецца з-за таго, што гэтыя людзі ў бясконцых напружаных буднях проста забываюць пра сябе, а кіраўнікі, спецыялісты гаспадарак вельмі слаба пра іх клапоцяцца, не прыходзяць своечасова на дапамогу, калі яны трапляюць у бяду. Выпадак у «Любанскай» — таму характэрнае пацвярджэнне.

Іван БРАЛКА, спецыяльны карэспандэнт «Звязды».

Любанскі раён.

ВЫТВОРЧЫЯ ДРАМЫ

СВЕТЛАЯ БУДУЧЫНЯ ПАКУЛЬ НЕ СВЕЦІЦЬ

Мінуў год, як на Баранавіцкае баваўнянае аб'яднанне прыйшоў новы генеральны дырэктар С. Руцкі. Прадпрыемства знаходзілася тады ў цяжкім стане. Не было грошай, не было сыравіны. Наведаў тэкстыльны камбінат і Прэзідэнт Беларусі. Паабяцаў дапамагчы фінансава.

І вось, выступаючы перад дэпутатамі Вярхоўнага Савета, віцэ-прэм'ер С. Лінг заявіў, што кіраўніцтва тэкстыльнага камбіната нерацыянальна выкарыстала фінансавую дапамогу дзяржавы.

Сапраўды, тэкстыльны камбінат атрымаў 90 млрд. крэдыту. Крэдыты кароткатэрміновыя і пад высокі працэнт. Каб выплаціць працэнты, камбінату прыйшлося аддаць 40 млрд. Усё, што зарабілі, пайшло на выплату працэнтаў. Сёлета рублёвы крэдыт выдаецца пад 6 працэнтаў у месяц. Але на дадзеным этапе гэта наўрад ці істотна зменіць сітуацыю да лепшага. Праблема неплацяжоў выйшла на першае месца. Фактычна ніхто нікому не плаціць. Камбінату за прадукцыю павінны 30 млрд., а ён у сваю чаргу таксама завінаваціўся за энергарэсурсы 38 млрд. рублёў.

Значная сума з гэтых мільярдаў прыпадае на ўтрыманне жылых дамоў, інтэрнатаў і г. д. Пры гэтым разлічваюцца з ЦЭЦ па тарыфу, які ў 4,8 раза вышэй, чым тарыф для жылля мясцовых Саветаў. Вось і паўстала пытанне аб продажы Палаца культуры, прафілакторыя, спартыўнай залы. Яшчэ год назад гаворка пра гэта не вялася. Спадзяваліся, што ўдасца неяк выкараскацца.

Ад стабільнай работы баваўнянага аб'яднання ў многім залежыць і сітуацыя ў лёгкай прамысловасці краіны. Трыкатажныя і швейныя прадпрыемствы цесна звязаны з аб'яднаннем.

Грошай свабодных няма, тыя крэдыты, якія выдзяляе дзяржава, ідуць на аплату трактарных рухавікоў, якія ў сваю чаргу ідуць ва Узбекістан у абмен на бавоўну. Ды і за крэдыты камбінат разлічваецца прадукцыяй. Ён пастаўляе пражу трыкатажным фабрыкам. Тыя сваю прадукцыю адпраўляюць у гандаль, які павінен трыкатажныя вырабы прадаць і грошы вярнуць канцэрну.

На першы погляд усё прадумана. Створаны стройны ланцужок. Людзі выпускаюць матары, працуе тэкстыльны камбінат, які ў сваю чаргу стымулюе работу трыкатажнікаў, а тыя напаўняюць паліцы магазінаў сваёй прадукцыяй. Аднак апошняе звяно, гандаль, рушыць усю быццам бы адладжаную сістэму. Але не па сваёй віне. Тавар ляжыць, яго ніхто не купляе. Няма ў людзей грошай, як няма іх і ў прадпрыемстваў. Такія нашы рынкавыя рэаліі. Калі год назад галоўным болем кіраўніцтва была праблема сыравіны, то цяпер — збыт прадукцыі. Яе накапілася на мільярды, ёю літаральна завалены склады. З-за высокіх цэн тканіна баранавіцкіх тэкстыльшчыкаў стала неканкурэнтаздольнай.

Калі раней можна было мець хоць нейкі прыбытак ад пастаяннага росту курса долара, то стабілізацыя рубля звяла гэты прыбытак да нуля.

Увядзенне фінансавага калідора для валюты ў прынцыпе — справа добрая. На дадзеным этапе ён стварае хоць нейкае поле для манеўру.

— Але, — паскардзіўся дырэктар, — бяда ў тым, што гэты калідор яшчэ не запрацаваў.

Безумоўна, справа не ў фінансавым калідоры. Патрэбны глыбінныя рэформы ў эканоміцы. Але правесці іх, вобразна кажучы, «ціхім крокам» не ўдасца. Скрытае беспрацоўе сёння даўно перавaліла за 30 працэнтаў. Людзі не працуюць, а ім плацяць грошы. З аднаго боку, быццам бы і гуманна, шкада чалавека, а з другога — правесці эканамічныя пераўтварэнні пры такім становішчы немагчыма.

Але перайсці эканамічны рубікон прыйдзецца, проста адцягваецца гэты дзень.

У бліжэйшыя гады камбінат будзе загружаны напалову сваіх магутнасцей. З 7600 працуючых, па разліках кіраўніцтва прадпрыемства, пакінуць неабходна 4000 чалавек. Найлепшым выйсцем для прадпрыемства было б звальненне лішніх работнікаў, і хай бы яны атрымлівалі грошы па беспрацоўю. Але, як я зразумеў, кіраўніцтва не можа пайсці на гэта па дзвюх прычынах. Над начальствам лунае «ўстаноўка» наконт недапушчальнасці скарачэння, а па-другое, камбінат фінансава не можа выплаціць звальняемым зарплату за тры месяцы наперад у адпаведнасці з законам.

У гэтым годзе па клірынгу Узбекістан паставіць на камбінат 12 тысяч тон бавоўны — менш як палову ад патрэбнага. Але хто будзе плаціць «Белкантракту», які ў сваю чаргу аплачвае рухавікі, насенне бульбы і г. д. перад тым, як іх адправіць узбекам? «Жывых» грошай пакуль што няма.

Я хацеў усё ж даведацца ў кіраўніцтва, як яно думае вывесці камбінат з эканамічнага тупіка, але не атрымаў яснага адказу. Таму і зрабіў выснову, што, відавочна, пабудаваць «светлую будучыню» на асобна ўзятым прадпрыемстве немагчыма.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

ПРАВЕРЦЕ ПРАВІЛЬНАСЦЬ АФАРМЛЕННЯ АБАНЕМЕНТА

На абанеменце павінен быць пастаўлены адбітак касавай машыны.

Пры афармленні падпіскі (пераадрасоўкі) без касавай машыны на абанеменце прастаўляецца адбітак каляндарнага штэмпеля аддзялення сувязі. У гэтым выпадку абанемент выдаецца падпісчыку з квітанцыяй аб аплаце кошту падпіскі (пераадрасоўкі).

Для афармлення падпіскі на газету або часопіс, а таксама для пераадрасавання выдання бланк абанемента з даставачнай карткай запаўняецца падпісчыкам чарнілам, разборліва, без скарачэнняў, адпаведна ўмовам, выкладзеным у каталогах.

Запаўненне месячных клетак пры пераадрасаванні выдання, а таксама клеткі «ПВ-МЕСЦА» робіцца работнікамі прадпрыемстваў сувязі.

ПАРЛАМЕНТ ПАЧАЎ РАЗГЛЯД ЗМЕН У ПАДАТКОВАЕ ЗАКАНАДАЎСТВА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.) насілі ўдакладняльны характар. Больш за іншых унёс паправак у прапанаваны праект дэпутат Віктар Ганчар. У цэлым абмеркаванне ішло даволі складана, некаторыя артыкулы накіроўваліся на дапрацоўку, першы перапынак з-за цяжкасцей абмеркавання было вырашана аб'явіць раней тэрміну.

Такім чынам, чакаецца, што разгляд змяненняў у законы па падаткаабкладанню расцягнецца не менш чым на тыдзень.

Акрамя разглядаемага праекта закона аб змяненнях у Законе «Аб падатках на даходы і прыбытак прадпрыемстваў, аб'яднанняў, арганізацый» парламент яшчэ мае намер унесці змены ў законы «Аб падатку на дабаўленую вартасць», «Аб акцызах», «Аб падатку на нерухомасць», «Аб падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі (экамічны падатак)», «Аб плацяжах за зямлю», «Аб падаходным падатку з грамадзян», «Аб дзяржаўнай пошліне», «Аб зборы на ўтрыманне дзяржаўнай пажарнай службы», «Аб дарожным зборы» і інш. Работы сапраўды шмат, яна нялёгкая, і яна стане, відаць, першым сур'ёзным экзаменам для Вярхоўнага Савета на кампетэнтнасць і працаздольнасць, уменне знайсці кампраміс пры наяўнасці розных пазіцый, розных падыходаў і аргументаў. А тое, што гэта сапраўды будзе так, выявілася ўжо 14 лютага пры абмеркаванні першага з пакета законаў па падаткаабкладанню.

Валер КАЛІНОЎСКІ.

УЛАДЗІМІР СЯНЬКО ВЫКАЗВАЕ СВАЮ ПАЗІЦЫЮ

«Мы зацікаўлены ў здаровых, карэктных адносінах з парламентам. Але ціску ў адносінах да МЗС я не дапушчу», — зазначыў міністр замежных спраў Беларусі Уладзімір Сянько карэспандэнту «Звязды» адносна нядаўняга інцыдэнта ў адносінах з яго папярэднікам, а цяпер старшынёй Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета па міжнародных справах Пятром Краўчанкам.

Магчымасці парламентарыя і прадстаўніка выканаўчай улады у публічным выказванні сваіх меркаванняў і эмоцый, зразумела, розныя. Аднак Уладзімір Сянько палічыў мэтазгодным выказацца па праблеме інцыдэнта з недапушчэннем Пятра Краўчанкі на пашыранае пасяджэнне калегіі МЗС 6 лютага:

— Я лічу, што гэта было створана на пустым месцы. Пісьмовага ці вуснага запрашэння на пасяджэнне калегіі МЗС ніхто з дэпутатаў не атрымліваў. Гэтае пасяджэнне разглядалася як рабочы працяг той калегіі МЗС, што адбылася 3 жніўня 1995 года, на якой Прэзідэнт А. Лукашэнка выказаў жаданне вярнуцца да размовы праз паўгода. Ніхто з дэпутатаў не запрашаўся на калегію не з-за непавагі да заканадаўчай улады, а таму што проста не было такой канцэпцыі — запрашаць каго-небудзь...

Тым не менш, атрымаўся інцыдэнт, які меў розгалас на пасяджэнні Вярхоўнага Савета, і аб якім падрабязна пісала «Звязда». На жаль, ён атрымаў нечаканы працяг.

— 13 лютага было намечана пасяджэнне камісіі Вярхоўнага Савета па міжнародных справах, на якім павінны былі разглядаць праект закона аб бюджэце ў частцы, што датычыць МЗС, — зазначыў Уладзімір Сянько. — Падобнае пасяджэнне парламенцкай камісіі адбылося і 7 лютага, на якім я прысутнічаў і выступаў. Камісія тады запатрабавала ад МЗС шэраг дадатковых дакументаў, які б абгрунтоўваў выдзяленне сродкаў на тыя ці іншыя мэты. І вось 13 лютага на пасяджэнне гэтай камісіі наша міністэрства прыйшоў прадстаўляць першы намеснік міністра Валерый Цапкала. Старшыня парламенцкай камісіі па міжнародных справах Пётр Краўчанка, убачыўшы, што ад МЗС прыбыў не міністр, а ягоны намеснік, дэманстратыўна зняў з абмеркавання гэтае пытанне, заявіўшы, што яны чакалі толькі міністра. Я лічу, што гэта было зусім неправамерным, не ў кампетэнцыі старшыні парламенцкай камісіі вызначаць, хто будзе прадстаўляць міністэрства на яе пасяджэнні.

Уладзімір Сянько адзначыў, што ён не збіраецца распальваць з гэтай нагоды канфлікт, аднак яго непакоіць той факт, што ў Вярхоўным Савеце складваецца нейкае разуменне аб тым, быццам бы ён (У. Сянько) непаважліва адносіцца да вышэйшага прадстаўнічага органа ўлады. «Я ўвогуле адношуся да Вярхоўнага Савета і інстытута парламентарызму з вялікай павагай. Мы зацікаўлены ў тым, каб у нас былі здаровыя, карэктныя адносіны з Вярхоўным Саветам, якія грунтуюцца, перш за ўсё, на прынцыпе канстытуцыйнасці. Я лічу, што ёсць падставы для таго, каб наша супрацоўніцтва і было такім, — зазначыў Уладзімір Сянько. — Мы гатовыя самым канструктыўным чынам супрацоўнічаць з Вярхоўным Саветам, яго міжнароднай камісіяй, але толькі не на ўмовах ціску. Я не дазволю так навязваць міністэрству сваю волю», — заявіў міністр.

Уладзімір Сянько выказаў таксама сваю вялікую заклапочанасць з'яўленнем падобнага канфлікту, і тым, што яго спрабуюць прадставіць, як нежаданне выканаўчай улады і кіраўніка дзяржавы ісці насустрач парламенту. «Гэта ўжо выходзіць за рамкі адносін камісіі і міністэрства і закранае інтарэсы краіны», — зазначыў міністр.

У. Сянько накіраваў пісьмовыя тлумачэнні Старшыні Вярхоўнага Савета Сямёну Шарэцкаму. «Тут няма праблемы, яна штучная, болей за ўсё мне шкада, што даводзіцца палемізаваць са сваім папярэднікам», — сказаў Уладзімір Сянько карэспандэнту «Звязды».

Відавочна, што гэты канфлікт паміж Міністэрствам замежных спраў і адпаведнай каімісіяй Вярхоўнага Савета, якія ўзначальваюць два прафесіяналы, не можа прынесці карысці агульнай справе і прэстыжу нашай краіне. Застаецца толькі пашкадаваць, што менавіта з такой ноты пачалі развівацца адносіны МЗС і камісіі па міжнародных справах новага парламента, і выказаць спадзяванне, што інцыдэнт у хуткім часе будзе вычарпаны.

Валер КАЛІНОЎСКІ.

БЯЗВАЖКАСЦЬ, АБО ЯК ДВА ЖЫЛЫЯ ДАМЫ ПАВІСЛІ Ў ПАВЕТРЫ

Бязважкасць, як вядома, прысутнічае ў касмічнай прасторы або ў спецыяльна прызначанай для гэтага камеры. І ўсё ж на зямлі падобныя з'явы можна аднесці да разраду анамальных. Хоць некаторыя ствараюць іх сваімі рукамі, і тады бязважкімі становяцца зусім рэальныя аб'екты, напрыклад, недабудаваныя дамы.

Зямная гісторыя двух такіх дамоў пачыналася па-святочнаму і, можна сказаць, урачыста. 10 лістапада 1995 года на сталічным аўкцыёне па продажы гарадской камунальнай уласнасці (дарэчы, першым з удзелам Міжнароднай фінансавай карпарацыі), Мінсккомплексбанк набыў ва ўласнасць два недабудаваныя жылыя дамы. У выніку таргоў цана продажу аб'ектаў склала 38 млрд. 600 млн. рублёў. 15 лістапада былі падпісаны дагаворы куплі-продажу. Тут жа банкам была пералічана на рахунак горада частка сродкаў, якую неабходна было заплаціць грашамі. Палову ж пачатковай цаны банк меў намер заплаціць імяннымі прыватызацыйнымі чэкамі «Маёмасць», як таго і патрабавалі ўмовы аўкцыёну. Але не паспеў. Праўда, паспяшаўся выплаціць узнагароджанне арганізатарам таргоў (па ўмовах аўкцыёну, пераможца абавязаны кампенсаваць затраты арганізатарам аўкцыёну ў памеры 4 працэнтаў пачатковай цаны аб'екта і 5 працэнтаў сумы перавышэння прадажнай цаны над пачатковай), якое па двух будынках склала больш як паўтара мільярда рублёў.

Як снег на галаву, на імя кіраўніка фінансавай установы паступае пісьмо з Мінгарвыканкома, дзе канстатуецца, што заключаны Мінгармаёмасцю дагавор куплі- продажу ад 15.11. 1995 г., які прадугледжвае аплату 50 працэнтаў ацэначнай вартасці ІПЧ, супярэчыць рашэнню гарвыканкома № 439 ад 6.07.1995 г., а значыць, указаны дагавор падлягае скасаванню. У пісьме таксама паведамлялася, што Мінгарвыканком вяртае пералічаныя банкам грашовыя сродкі і ў аднабаковым парадку прыпыняе дзеянне заключанага дагавора куплі-продажу, а здзелку лічыць незаконнай.

Каб праясніць лёс будынкаў, карэспандэнт «Звязды» звярнуўся да непасрэдных удзельнікаў падзей.

Як паведаміў супрацоўнік Мінсккомплексбанка, які курыруе пытанні нерухомасці і прыватызацыі, «дагавор куплі-продажу скасоўваецца ў судовым парадку або па ўзгадненню бакоў. У судзе дагавор не разглядаўся і пагадненне бакоў як такога няма. Фактычна і юрыдычна дадзены дагавор дзейнічае».

На яго думку, няма і супярэчнасцей паміж дагаворам куплі-продажу і рашэннем гарвыканкома № 439, які прадпісвае гарадскому камітэту па кіраванню і прыватызацыі правесці продаж указаных аб'ектаў на аўкцыённай, конкурснай аснове. Да рашэння прыкладаўся пералік аб'ектаў, куды ўвайшлі і два недабудаваныя жылыя дамы, выстаўленыя на аўкцыённыя таргі 10 лістапада.

Сваю пазіцыю па гэтай справе выказаў старшыня камітэта па кіраванню камунальнай уласнасцю і прыватызацыі Мінгарвыканкома Тадэвуш Маліноўскі: «Мінсккомплексбанк вырашыў здорава падзарабіць на гэтай здзелцы з будынкамі. Я больш чым упэўнены, што банк купляў чэкі па цане ніжэй за намінал, прыблізна па 1,5—2 тыс. рублёў, а вось расплаціцца хоча за дамы па цане 35 тысяч за чэк. Да таго ж Прэзідэнтам прынята праграма прыватызацыі на 1996 год, па якой аб'екты незавершанага будаўніцтва неабходна адчужаць ад камунальнай уласнасці горада і прадаваць іх выключна за грошы».

Выклікае неўразуменне той факт, што ўмовы гульні ў чэкавую прыватызацыю могуць мяняцца амаль імгненна. І сапраўды, навошта гораду чэкі, калі яму патрэбны грошы?

Каму патрэбна гэта зацяжная спрэчка? На мой погляд, нікому. Банк зараз нясе значныя матэрыяльныя страты. Для гарадской улады бязважкасць яе рашэнняў таксама наўрад ці дадасць палітычнага капіталу. Што датычыцца саміх дамоў, то яны з восені былі пакінуты незакансерваванымі і разбураюцца зараз непасрэдна пад адкрытым небам.

Сяргей КУРКАЧ.

P. S. *Калі матэрыял быў падрыхтаваны да друку, стала вядома, што супярэчлівае пытанне як ніколі блізкае да вырашэння. Якое выйсце было знойдзена ў гэтай пікантнай сітуацыі, «Звязда» раскажа пазней.*

НАЎЗДАГОН

Праз паўстагоддзя на Беларусі зноў ствараецца Таварыства беларускай школы

6 лютага створаны арганізацыйны камітэт Таварыства беларускай школы. Мэта гэтай грамадскай культурна-асветніцкай арганізацыі — абарона правоў навучання па-беларуску, дапамога беларускамоўным навучальным установам, а таксама распрацоўка канцэпцыі беларускай нацыянальнай адукацыі. Наш карэспандэнт сустрэўся са старшынёй аргкамітэта ТБШ, кандыдатам філалагічных навук, дырэктарам Беларускага навукова-метадычнага цэнтра гульні і цацкі Алесем ЛОЗКАМ.

— Першае пытанне будзе традыцыйным: чым выклікана неабходнасць стварэння Таварыства беларускай школы?

— Перш за ўсё, рэзкім пагаршэннем стану нацыянальнай школы на Беларусі. Калі ў апошняе чатырохгоддзе становішча больш-менш выправілася (павялічылася колькасць школ і класаў з беларускай мовай навучання, узрос прэстыж роднай мовы ў сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навучальных установах), то затым адбыўся вялікі скачок назад. Так, толькі ў гэтым навучальным годзе ў гарадах стала менш на 17, а ў вёсках — на 91 беларускамоўную школу. Вядома, што сёння, згодна з афіцыйнымі данымі, навучанне на беларускай мове вядзецца ў 3029 школах (63 працэнты ад агульнай колькасці), на рускай — у 594 (12,4 працэнта), на дзвюх мовах — у 1184 (24,6 працэнта) школах. Але зусім іншы малюнак назіраецца па колькасці вучняў. Ва ўсіх беларускамоўных школах займаецца толькі 19,1 працэнта вучняў, а ў рускамоўных — 24,2 працэнта. Астатнія, зразумела, займаюцца ў двухмоўных школах. Непакоіць таксама, што апошнім часам ад бацькоў і асобных педагогаў усё часцей можна пачуць скаргі на дыскрымінацыю беларускамоўнага навучання. Падобнае немагчыма нават уявіць ні адной цывілізаванай краіне свету.

Атрымліваецца, што на рэферэндуме народ прагаласаваў за роўнасць моў, а на справе здарылася наадварот: статус беларускай мовы ў грамадстве як быў нізкім, так і несправядліва працягвае зніжацца далей.

— Што датычыць рэферэндуму, часта можна пачуць, што гэта голас народа — голас Боскі...

— З гэтым нельга не пагадзіцца, але прыгадаем: у мінулым ад імя народа і дзеля народа ў нас адбывалася агульнае цкаванне яго «ворагаў», нацыянальных дэмакратаў, Салжаніцына, Сахарава... Цяпер гісторыя расставіла кропкі над «і», але высновы так і не зроблены. Як вынік, у большасці жыхароў Беларусі згубілася адчуванне такіх агульначалавечых каштоўнасцей і паняццяў, як дэмакратыя, незалежнасць, вернасць хрысціянскім запаветам, любоў да сваёй зямлі, роднай мовы, нацыянальных сімвалаў і традыцый. Разам з тым вядома, што без духоўнага развіцця нельга разлічваць на той жа эканамічны пад'ём.

Не, усё гэта не віна нашага народа, а яго бяда. Таму ў ТБШ разлічваюць на карпатлівую, цярплівую і шматгадовую працу дзеля абуджэння нашай духоўнасці.

— Канцэпцыя таварыства — якая яна?

— Спачатку неабходна сказаць аб тым, што рух за стварэнне ТБШ пачаўся знізу. Так, у Фрунзенскім і Кастрычніцкім раёнах Мінска, у Лідзе, Гродне, у Віленскім краі Літвы ўжо створаны рады Таварыства беларускай школы. Найбольш радуе тое, што сярод іх актывістаў узрастае колькасць педагогаў.

Пад Таварыствам мы хочам разумець асацыіраваную асветна-культурную арганізацыю, у якую ўвойдуць суполкі навучэнцаў, студэнтаў, педагогаў (ад дашкольных да вышэйшых устаноў), бацькоў, навукоўцаў, супрацоўнікаў органаў адукацыі і культуры, сярод якіх ёсць нямала прыхільнікаў роднай мовы. (Хаця не сакрэт: ёсць між імі і такія, на месцы якіх іншыя зрабілі б значна больш.)

Дарэчы, у нашым уяўленні беларуская школа — гэта не толькі розныя віды навучальна-выхаваўчых беларускамоўных устаноў, але і ўстановы з дзвюма і нават толькі з рускай мовай навучання. На Беларусі ўсе яны павінны лічыцца беларускімі, бо ў іх выкладаюцца родная мова, гісторыя, літаратура, геаграфія, бо ў іх павінна выхоўвацца любоў да Бацькаўшчыны і не павінна быць месца шавіністычным, імперскім памкненням, іншым палітычным актам.

— Ці лічыце вы сябе пераймальнікамі Таварыства беларускай школы, якое існавала ў Заходняй Беларусі з 1921 па 1937 год?

— Так, бо варта прызнаць, што паланізацыя і русіфікацыя беларусаў па сваёй сутнасці не адрозніваюцца адна ад адной. Як і мы, сябры заходнебеларускага ТБШ змагаліся за родную школу. Яны стваралі падручнікі, дапаможнікі, выдавалі газеты і часопісы, вялі гурткі самаадукацыі працоўных, займаліся тэатральна-культурнай дзейнасцю. Актыўнымі дзеячамі таварыства з'яўляліся М. Пятковіч, Ф. Стацкевіч, Р. Шырма, І. Дварчанін, П. Пестрак, С.Рак-Міхайлоўскі, І. Гаўрылік і іншыя. Заснавальнікам ТБШ быў вядомы грамадскі і палітычны дзеяч Браніслаў Тарашкевіч — стваральнік Беларускай сацыялістычнай грамады, аўтар вядомай «Беларускай граматыкі для школ», шэрагу літаратурных перакладаў, дырэктар Віленскай беларускай гімназіі, дэпутат сейма Польшчы, акадэмік АН БССР. За актыўную абарону правоў беларусаў у Польшчы ён яшчэ ў 1928 годзе быў прыгавораны да 12 гадоў турмы, у 1932 годзе — да 8 гадоў катаргі. Потым, ужо ў СССР, «Браніслаў Тарашкевіч быў беспадстаўна рэпрэсіраваны і расстраляны ў 1938 годзе. Мяркую, гэты чалавек заслугоўвае, каб яго імя было прысвоена зноў адроджанаму ТБШ».

— Зараз паўсюль кажуць пра духоўны крызіс. На вашу думку, хто падкажа выйсце, на каго спадзявацца?

— Я шчыра веру ў тое, што толькі сам народ праз набыццё нацыянальнай і культурнай свядомасці, праз аб'яднанне вакол беларускай ідэі зможа ўратаваць сябе ад эканамічнага і культурнага падзення. Спадзяюся таксама на пазітыўныя захады з боку Вярхоўнага Савета і Прэзідэнта, які абяцаў абараніць беларускую школу.

— І апошняе: калі чакаецца ўстаноўчы з'езд Таварыства беларускай школы?

— Плануецца, што ён пройдзе 22—23 сакавіка ў беларускай сталіцы.

Сяргей ГРЫБ.

У СВЕЦЕ

ПЕЛЕНГ-НАВІНЫ

АБМЕН АДБУДЗЕЦЦА

28 вайскоўцаў федэральных сіл Расіі, якіх у розны час захапілі дудаеўскія баевікі і ўтрымлівалі ў адным з пасёлкаў Шатойскага раёна Чачні, самае позняе сёння ўдзень будуць вызвалены. Прынцыповая дамоўленасць з дудаеўцамі аб вызваленні рускіх салдат дасягнута. Галоўная задача зараз — узгадніць спіс баевікоў, якіх гатовы аддаць па абмену.

ПА СЛЯДАХ МІТЫНГУ

На арганізацыю мітынгу, які праходзіў на працягу ўсяго мінулага тыдня ў Грозным, было выдзелена 500 тысяч долараў. Аб гэтым паведаміў учора на пашыраным пасяджэнні чачэнскага ўрада міністр унутраных спраў рэспублікі. Па яго словах гэтыя сродкі выдаткаваў Адам Албакаў, які ўзначальваў пры Дудаеве Грозненскі завод нафтапрадуктаў і прыбыў у Грозны на другі дзень мітынгу.

НА ЎЕЗДАХ У СІЦІ ДЗЯЖУРАЦЬ «БОБІ»

Становішча ў Лондане працягвае заставацца напружаным. Кіраўнік сталічнай паліцыі папярэдзіў лонданцаў, што за выбухам бомбы, які днямі ажыццявілі ірландскія тэрарысты, могуць адбыцца новыя дыверсіі. Каб іх папярэдзіць, Скотланд-Ярд прапануе праводзіць праверкі машын у падземных гаражах, узмацніць назіранне за станцыямі метрапалітэна, вакзаламі, аэрапортамі, прывесці ў дзеянне тэлекамеры, якія аўтаматычна робяць здымкі ў буйных магазінах, службовых установах, а таксама фіксуюць рух аўтамабіляў на галоўных аўтамагістралях. Асаблівa жорсткія меры бяспекі прыняты ў Сіці. На ўсіх уездах, што вядуць у «квадратную мілю грошай», дзяжураць «бобі» ў бронекамізэльках з аўтаматамі ў руках.

ЦІНА ТЭРНЕР СТАЛА «КАВАЛЕРАМ»

Вядомай амерыканскай спявачцы Ціне Тэрнер пашчасціла яшчэ раз. Канешне, да ўзнагарод ёй не прывыкаць, аднак... Зусім нядаўна яна была ўдастоена прэстыжнай музычнай прэміі «Грэмі», а ў панядзелак міністр культуры Францыі ўручыў спявачцы знак адрознення Кавалера прыгожых мастацтваў і літаратуры — самую ганаровую ўзнагароду Францыі для дзеячаў культуры. У ЗША Тэрнер не жыве вось ужо 15 гадоў, аддаючы перавагу французскай Рыўеры.

КОЛЬКІ КАШТУЕ ПРАМЕНЬ СОНЦА?

Як сцвярджаюць навукоўцы, новае тысячагоддзе пачнецца з 1 студзеня 2001 года, а не з 2000, як мяркуюць абывацелі. Ужо сёння між ціхаакіянскімі астравамі, што знаходзяцца на міжнароднай лініі змены дат (Чатэм, Тонга, Астраўная Рэспубліка Кірыбаці) разгараецца спрэчка аб тым, дзе менавіта з'явіцца першы прамень сонца 1 студзеня 2000 года. І справа тут зусім не ў нацыянальнай годнасці. Ужо сёння за права зняць на стужку першы праменьчык новага тысячагоддзя змагаюцца буйнейшыя тэлевізійныя кампаніі свету, а турыстычныя фірмы гатовы ўкладваць мільёны долараў у будаўніцтва гасцініц.

«МЯДЗВЕДЖЫ» КОНКУРС

На бліжэйшыя дванаццаць дзён Берлін становіцца цэнтрам сусветнага кінематаграфічнага жыцця. У Цоа-Палас адкрываецца 46-ы Міжнародны кінафестываль, адзін з буйнейшых кінафорумаў, які па традыцыі пачынае штогадовы цыкл сусветнага фестывальнага працэсу. Залатыя і сярэбраныя «Мядзведзі» — прызы Берлінале, з'яўляюцца вельмі прэстыжнымі ў кінасвеце. У конкурсе ігравых поўнаметражных стужак у гэтым годзе спаборнічаюць 20 фільмаў з ЗША, Англіі, Італіі, Францыі, Германіі, Японіі, Аўстраліі, Кітая, Карэі, Тайваня і Ганконга.

Радыё «Свабода», «Голас Амерыкі», «Радыё Расіі» і «Радыё-РОКС» слухаў Сяргей ПРОТАС.

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

Спазніліся на працу і дзелавыя спатканні тысячы жыхароў Йаганесбурга.

На скораснай аўтастрадзе непадалёк ад горада ў абодвух накірунках спыніўся рух, і па трасе расцягнулася шматкіламетровая чарга аўтамабіляў. Улады спынілі машыны таму, што — як своечасова ім паведамілі біёлагі — у гэтыя дні пачалося перасяленне аднаой з разнавіднасцей жаб, якія ў пошуку харчавання мянялі тэрыторыю пражывання. Больш як дзесяць тысяч жаб скакалі і квакалі на шашы, аднак большасць чакаючых цярпліва пераносілі гэтае выпрабаванне

ЭКСТРА-ПРЭС

Скарыстала даверлівасць маладых жанчын пермская махлярка, якая пераапранулася мужчынам. Такі маскарад спатрэбіўся для таго, каб падманваць дам, якія працуюць у фінансавых структурах. У адной з фірмаў, прадставіўшыся маладой сакратарцы сынам вядомага банкіра, прайдзісветка незаўважна ўкрала 10 мільёнаў рублёў. У іншых фірмах пасля яе візітаў зніклі каштоўныя рэчы. Апошні раз «Дон Жуан» сцягнуў з сейфа 100 мільёнаў рублёў. Супрацоўнікі праваахоўных органаў мяркуюць, што сакрэт поспеху авантурысткі не ў мужчынскай абаяльнасці, а ў гіпнозе вядомых імёнаў, пад якімі яна прадстаўлялася.

ЕАН

Гэты інцыдэнт ужо некалькі дзён абмяркоўваецца грамадскасцю Кубані — старая жанчына накаўтавала дэпутата Краснадарскага краявога заканадаўчага сходу А. Траўнікава.

Пенсіянерка, якая стала ахвярай фірмы «Інсар» (падманутая ўкладчыца), нечакана падбегла да дэпутата і з размаху ўдарыла яго кулаком у скіўіцу. Дэпутат упаў. Другім ударам бабуля спыніла яго спробу падняцца.

Пікантнасць сітуацыі заключаецца ў тым, што Траўнікаў — каратыст, валодае чорным поясам і з'яўляецца аўтарам некалькіх кніг па ўсходніх адзінаборствах.

«Труд».

ТВОРЧАСЦЬ — ДА СУМНАЙ ДАТЫ КАТАСТРОФЫ

У канцы сакавіка беларускі ансамбль народных інструментаў «Ведрыца» мінскага Палаца культуры «Юнацтва» рыхтуецца адправіцца ў паездку ў Францыю.

Ансамбль «Ведрыца» ўжо ў трэці раз пабывае ў гэтай краіне па запрашэнню асацыяцыі ўрачоў «Аліса — гуманітарная дапамога» з Ронскага дэпартамента і правядзе серыю дабрачынных канцэртаў, у час якіх будзе праводзіцца збор сродкаў для аказання дапамогі пацярпеўшым ад чарнобыльскай катастрофы. На сабраныя ахвяраванні, як і ў мінулы раз, будзе набыта медыцынскае абсталяванне і адпраўлена ў пацярпеўшыя ад аварыі раёны.

Гэтая паездка арганізавана пры дапамозе Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі і прысвечана 10-годдзю аварыі на ЧАЭС.

Аляксандр ВАСІЛЕЎСКІ.

СПОРТ-ЭКСПРЭС

ЁСЦЬ ЛІЦЭНЗІЯ НА АТЛАНТУ

У французскім горадзе Нанце завяршыўся апошні для Еўропы кваліфікацыйны алімпійскі турнір, у якім 14 ліцэнзій на Алімпійскія гульні ў Атланту аспрэчвала 21 пара спартсменаў з 16 краін кантынента.

Беларусь на гэтым турніры прадстаўляў дуэт у саставе «зоркі» айчыннага настольнага тэніса Уладзіміра Самсонава, які ў еўрапейскім рэйтынгу стаіць на чацвёртым месцы, а ў сусветным — на 9-м, і Яўгена Шчацініна, заслугі якога куды больш сціплыя. У Еўропе ён пакуль на 71-й пазіцыі.

На пачатку спаборніцтваў усе пары былі разбіты на 4 групы. Беларусы трапілі ў групу «С» разам з прадстаўнікамі зборных Швецыі, Францыі, Галандыі і Германіі. Першыя два месцы аўтаматычна давалі права на паездку ў ЗША.

Пасля чатырох паядынкаў нашы мелі перамогі над немцамі і французамі і пройгрышы ад шведаў і галандцаў. Прычым у апошніх нашы павінны былі выйграць. У пятым сеце Самсонаў і Шчаціні упэўнена вялі 19:16. Для перамогі засталося дабраць усяго два ачкі. Аднак галандцы Кін і Хайстэр рэзка актывізавалі падачы і змаглі запар выйграць пяць ачкоў. У выніку 3-е месца, якое давала яшчэ шанц заваяваць пуцёўку. Пасля жараб'ёўкі няўдачнікаў беларускі дуэт трапіў у групу «W» — у кампанію разам з венграмі, югаславамі і аўстрыйцамі. Першыя два месцы таксама з'яўляліся пропускам у групу шчаслівцаў. Упэўнена абыграўшы венгра-югаслаўскія дуэты, беларусы ўступілі аўстрыйцам, за якіх гулялі колішнія кітайскія грамадзяне — Дзінг І Джуан Джанлі. Праўда, гэта паражэнне ролі не іграла ў размеркаванні месца. Нашы сталі другімі, а ў канчатковым выніку — 11-е месца ў турніры. Усяго ў Алімпійскіх гульнях ў Атланце ўзнагароды аспрэчаць 32 лепшыя пары сусветнага настольнага тэніса. Ад Еўропы выступяць прадстаўнікі Беларусі, Расіі, Галандыі, Аўстрыі, Швецыі, Францыі, Германіі, Польшчы, Югаславіі, Харватыі.

У адзіночным разрадзе да удзелу будуць допушчаны 64 удзельнікі. Гонар Беларусі будзе абараняць мінчанін Уладзімір Самсонаў, які разам з 23 мацнейшымі «настольнікамі» свету, дзякуючы высокаму рэйтынгу, трапіў у фінал без кваліфікацыйнага турніру.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

ГАСПАДАРАЦЬ ПА НОВЫХ ЗАКОНАХ, А СУДЗЯЦЬ — ПА СТАРЫХ

Як і за што судзяць у нашай краіне гаспадарнікаў? Як зрабіць, каб працэс судовага разбору стаў не толькі караючым мячом, але і школай гаспадарання, прафілактыкі правапарушэнняў у сферы эканомікі? Пра гэта і многае іншае ішла дзелавая, зацікаўленая размова на пленуме Вышэйшага гаспадарчага суда, які праходзіў учора ў сталіцы рэспублікі. Пасяджэнне аказалася вельмі прадстаўнічым: у зале прысутнічалі Старшыня Вярхоўнага Савета Сямён Шарэцкі, прэм'ер-міністр Міхаіл Чыгір, кіраўнікі праваахоўных ведамстваў.

Старшыня Вышэйшага гаспадарчага суда Уладзімір Бойка ў сваім дакладзе спыніўся на велізарным аб'ёме спраў, якія даводзіцца разглядаць у судах. Толькі па іскох пракурораў летась было разгледжана 1107 спраў на сотні мільярдаў рублёў. А яшчэ былі іскі падатковых інспекцый, суб'ектаў гаспадарання... Магчыма, з прычыны ўсё ўзрастаючай колькасці спраў, складанасці ўзаемаадносінаў паміж суб'ектамі гаспадарання, але летась, у параўнанні з папярэднім годам, у судах разгледжана спраў значна меней, да таго ж 274 з іх не былі завершаны.

Многія з недахопаў у судовай вытворчасці звязаны з хібамі нашага заканадаўства. Прынятыя яшчэ недзе ў шасцідзесятых гадах, Гаспадарчы і Гаспадарча-працэсуальны кодэксы ўжо не адпавядаюць рэаліям часу, рынкачным адносінам. Тыя ж папраўкі і дапаўненні, што былі прыняты мінулым саставам Вярхоўнага Савета, не маглі закрыць брэшаў у дзеючым заканадаўстве, чым карысталіся і карыстаюцца рознага роду прайдзісветы. Вось і даводзіцца канстатаваць, што гаспадараць па новых законах, а судзяць — па старых.

Уладзімір ГОЙТАН.

ТРАГЕДЫЯ

АБАРАНЯЮЧЫ СВАЮ ЎЛАСНАСЦЬ, ЧАЛАВЕК ЗАБІЎ ВАСЬМІГАДОВАЕ ДЗІЦЯ

Гродзенскі абласны суд завершыў разгляд даволі нетыповай крымінальнай справы. Віноўным у «наўмысным забойстве, якое ўчынена спосабам, небяспечным для жыцця іншых людзей», быў прызнаны зусім не адпеты галаварэз, для якога не існуе нічога святога, не псіхічна хворы і не алкаголік, які ў гарэлачным дурмане не кантралюе свае ўчынкі і гатовы на ўсё. Гэты чалавек ніколі не канфліктаваў з законам, аднак на 56-м годзе жыцця ўбачыў і следчага, і пракурора, і суддзю, і турэмную камеру, бо ўчыніў тое, у чым будзе каяцца да апошніх дзён.

Крылаты выраз з недалёкага мінулага «усё навокал калгаснае, усё навокал маё» і сёння «непераможна крочыць па нашай краіне. Асабліва па садах і агародах. Чужая ўласнасць там — нішто. У аднаго гродзенскага дачніка летась павыкопвалі ўсе толькі што пасаджаныя яблынькі і грушы. У другога — сабралі амаль увесь ураджай бульбы. У трэцяга — «накрыўся» штакетнік, якім чалавек абгарадзіў свае соткі.

Калі-нікалі зладзеяў ловяць. І тады можа адбыцца самасуд. Ужо былі выпадкі, калі аматару пажывіцца за чужы кошт «лічылі зубы» і нават распраналі дагала, каб было непавадна красці і яму, і іншым. Аднак гэта яшчэ «кветачкі» ў параўнанні з самасудам, які ўчыніў Віктар Аляксандравіч М. з Навагрудка.

Злодзеем (прабачце, бацькі) быў васьмігадовы Андрэй. Яму разам з іншымі падлеткамі захацелася сліў. Хлопчык пранік у сад Віктара Аляксандравіча, сарваў трохі пладоў і вярнуўся да агароджы. Узяўшыся за яе рукой, ён крыкнуў «Ай!» і паваліўся на зямлю.

«Я не хацеў забіваць, — сцвярджаў потым гаспадар саду. Я хацеў толькі папужаць дзяцей, каб спыніць набегі на дрэвы. Ужо абабралі чарэшню, узяліся за сліву, якая добра пладаносіла».

У той дзень Віктар Аляксандравіч убачыў, што трава каля дрэў вытаптана. «Зноў дзеці лазілі», — падумаў ён і прыступіў да абароны сваёй уласнасці. У памочнікі быў узяты «электравартаўнік». Падключыўшы раскінуты ўздоўж агароджы провад пад напругу ў 20 вольт, чалавек разам з жонкай пайшоў у госці да сваякоў. У хаце заставаўся яго 26-гадовы сын, ён адпачываў пасля працы, але быў разбуджаны дзецьмі: «Дапамажыце! Выклічце «хуткую»!»

Як адрэагаваў Мікалай — ён паведаміў следчаму: «Каля дрэва ляжыць хлопчык. Я прыгледзеўся — ён увогуле не варушыцца. Крануў хлопчыка нагой, бо спужаўся яго пагляду. Я сказаў дзецям, каб яны разбіраліся самі, паколькі думаў, што хлопчык упаў з дрэва, адляжыцца і сам пойдзе дамоў...»

У той момант Андруша быў яшчэ жывы. Прыбеглі суседзі, прыехала «хуткая». Аднак ні штучнае дыханне, ні масаж сэрца не выратавалі. У бальніцы бацька ўзяў на рукі сваё дзіця і панёс яго ў морг.

Прыгавор двум дарослым людзям яшчэ не ўступіў у законную сілу, таму трэба пачакаць з яго абнародаваннем. Аднак судовы вердыкт нядзольны вярнуць на гэту зямлю маленькага чалавека. На гэтым дазвольце паставіць кропку.

Вядома, можна было б яшчэ паразважаць і наконт злачынстваў супраць уласнасці, і наконт жудасных метадаў, якімі яна абараняецца. Але хочацца памаўчаць.

Госпадзі, хто мы, што з намі, куды мы коцімся... Што ўкрадуць заўтра і каго за гэта заб'юць?

Барыс ПРАКОПЧЫК.

У БЕДАХ ДЗЯЦЕЙ ВІНАВАТЫЯ БАЦЬКІ

Кожнае пятае злачынства ў раёне ўчыняецца падлеткамі — да такой сумнай высновы прыйшлі супрацоўнікі інспекцыі па справах непаўналетніх Пухавіцкага РАУС. 111 злачынстваў учынілі летась у раёне непаўналетнія. Як правіла, яны аб'ядноўваюцца ў групы.

27 крымінальных злачынстваў на рахунку чацвярых падлеткаў. Усе з нармальных сем'яў. Але чаму яны на працягу двух гадоў учынялі пагромы ў розных установах, бралі там грошы, спіртныя напоі. Самае дзіўнае, што бацькі не цікавіліся, адкуль у дзяцей грошы, рэчы, чаму яны вяртаюцца дадому позна, з пахам спіртнога. Вынік лагічны — падлеткі асуджаны, адзін з іх на 5 гадоў пазбаўлены волі.

Толькі летась трапіла 11 непаўналетніх. І яшчэ адна лічба: за гэты ж перыяд 17 бацькоў пазбаўлены бацькоўскіх правоў, а іх дзеці накіраваны ў дзяржаўныя ўстановы. Як бачым, менавіта бескантрольнасць з боку бацькоў — адна з прычын успляску падлеткавай злачыннасці.

Аліна ГРЫШКЕВІЧ.

МУЗЫЧНЫЯ ПІРАТЫ ПАД ПРЫЦЭЛАМ ПАЛІЦЫІ

Сёння Кітай з'яўляецца буйнейшым сусветным рынкам для музычнага пірацтва, а таксама «лідэрам» па вытворчасці касет нізкай якасці. 30 заводаў (дзесятая частка агульнай сусветнай колькасці) выпускаюць у год 75 мільёнаў музычных кампакт-дыскаў, відэа CD і камп'ютэрных CD-ромаў. Прадстаўнікі Міжнароднай федэрацыі фанаграфічнай індустрыі сцвярджаюць, што з іх 45 мільёнаў вырабляюцца пірацкім спосабам. На вуліцах кітайскіх гарадоў такі кампакт можна набыць за некалькі долараў.

Асноўная частка пірацкіх дыскаў на еўрапейскім рынку мае надпіс «Зроблена ў Германіі», хаця гэта далёка не адпавядае рэчаіснасці. Самыя буйныя партыі незаконных CD вырабляюцца ў Італіі, прычым мяркуюць, што мафія адыгрывае не апошнюю ролю ў гэтай справе. Аднак пасля таго, як паліцыяй быў выяўлены пад Міланам самы буйны завод па вытворчасці пірацкіх кампакт-дыскаў, балгары пацяснілі сваіх італьянскіх «калег» і сталі аднымі з буйнейшых пастаўшчыкоў незаконных CD на рынак Еўропы.

У сваю чаргу Міжнародная федэрацыя фанаграфічнай індустрыі не губляе надзею і спрабуе нанесці ўдар па пiратах шляхам блакіравання ім паставак сыравінных матэрыялаў. Зрабіць гэта магчыма, паколькі полікарбанатную пластмасу, з якой вырабляюць кампакт-дыскі і якая валодае неабходнымі тэрмічнымі і аптычнымі характарыстыкамі, у свеце вырабляюць толькі 5 кампаній.

Таццяна КАЗАК — па матэрыялах зарубежнага друку.

КОЖНЫ ПЯТЫ РАСІЯНІН НЕ ЗГОДНЫ З ТЫМ, ШТО РАСІІ ПАТРЭБНА СВАБОДНАЯ РЫНАЧНАЯ ЭКАНОМІКА

Рэспандэнтам было прапанавана адказаць на пытанне: «Наколькі правільнае, на вашу думку, наступнае выказванне: «Расіі патрэбна свабодная рыначная эканоміка»?». Можна было даць адзін адказ. Вось які атрымаўся вынік (у працэнтах)

Гэта выказванне правільнае	30
Гэта выказванне правільнае толькі часткова	29
Гэта выказванне няправільнае	21
У мяне няма думкі на гэты конт, мне цяжка адказаць	20

Чым ніжэйшы статус месца жыхарства рэспандэнтаў, тым часцей яны адказвалі, што не згодны з выказваннем «Расіі патрэбна свабодная рыначная эканоміка». Так, у Маскве і Санкт-Пецярбургу тых, хто адмаўляе гэта, — 14 працэнтаў, а ў вёсцы — у два разы больш (29 працэнтаў).

Гэта ўсерасійскае апытанне праводзілася ў канцы снежня 1995 г. пры ўдзеле 1364 рэспандэнтаў.

ІНТЭРФАКС.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск –	7.30	17.18	9.48
Віцебск –	7.23	17.04	9.41
Магілёў –	7.19	17.07	9.48
Гомель –	7.13	17.08	9.55
Гродна –	7.45	17.34	9.49
Брэст –	7.41	17.38	9.57

МЕСЯЦ

Апошняя квадра 12 лютага

ІМЯНІНЫ

Пр. СТРЭЧАННЕ ГОСПАДА НАШАГА ІІСУСА ХРЫСТА

К. Явіты, Фаусціна, Зігфрыда

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца пераменная воблачнасць, пераважна без ападкаў. Тэмпература ў Брэсце — 3—5, Гродне, Гомелі — 4—6, Магілёве, Мінску — 5—7, Віцебску — 6—8 градусаў марозу.

У наступныя двое сутак часам пройдзе снег, мяцеліца, парывісты вецер. Тэмпература ўначы — 6—11, пры праясненнях да 16, удзень — 2—7 градусаў ніжэй нуля.

Антаніна КАРОЗА, навуковы супрацоўнік БелНДІ кардыялогіі.

На градцы старайся, але на месяц ды знакі Задыяку азірайся

МЕСЯЧНЫ КАЛЯНДАР АГАРОДНІКА НА 1996 ГОД

	Люты	Сакавік	Красавік	Май	Чэрвень	Ліпень	Жнівень	Верасень	Кастрычнік	Лістапад	Снежань
«Забароненыя» дні для пасадкі і перасаджвання раслін і для прарошчвання насення	17--19	15, 16, 19	11--13, 18	9, 10, 17	5, 6, 16	2, 3, 15, 30, 31	14, 26, 27	13, 23, 24	12, 20, 21	11, 16, 17	10, 13, 14
Неспрыяльныя дні для тых жа работ*	4, 5, 22, 26, 27	2, 3, 8, 20, 24, 25	4, 16, 17, 21, 22, 26, 27	1, 13, 14, 18, 19, 23, 24, 29	10, 14, 15, 19, 20, 25	7, 8, 11, 12, 16, 17, 22	3, 4, 8, 9, 13, 14, 18, 31	4, 5, 9, 10, 14, 27, 28	1, 2, 6, 7, 11, 24, 25, 29, 30	3, 4, 8, 21, 25, 26, 30	5, 18, 19, 22, 23, 27, 28

НАЙЛЕПШЫЯ ДНІ ДЛЯ ПАСАДКІ І ПЕРАСАДЖВАННЯ АГАРОДНЫХ КУЛЬТУР

	Люты	Сакавік	Красавік	Май	Чэрвень	Ліпень	Жнівень	Верасень	Кастрычнік	Лістапад	Снежань
Кавуны	1, 2, 20, 28, 29	27, 28	5, 23, 24	2, 3, 20, 21, 30, 31	17, 18, 26, 27	24, 25	20, 21	16, 17, 25, 26	13, 14, 22, 23	10, 11, 18, 19	16
Баклажаны, кабачкі, пацісоны, гарбуз	1, 2, 28, 29	27, 28	3, 30	2, 3, 28, 30, 31	24, 26, 27	24, 25	21	25, 26	22, 23	18, 19	25
Бручка, рэпа	11, 12	9, 10	5, 6, 10	7, 8, 11	3, 4, 7, 8	1, 5	1, 2, 5, 6, 29	2, 3, 29, 30	4, 27, 31	27, 28	25, 26
Гарох, фасоль	1, 2, 28, 29	27, 28	3, 30	2, 3, 28, 30, 31	24--27	23--25	29	25, 26	22, 23, 26	18, 19, 23, 24	20, 21
Дыні	1, 2, 28, 29	27, 28	3, 23, 24, 30	2, 3, 28, 30, 31	17, 18, 24, 26, 27	21, 23, 24	17, 19--21	15--17, 25	13, 14, 22, 23, 31	18, 19	16
Капуста (у т. л. каляровая), спаржа	20, 23, 24	22, 23, 27, 28	19, 23, 24	20, 21	17, 18, 24	21, 23, 24	19--21	15--17	13, 14	18, 19	16
Бульба, тапінамбур	8--13	7, 9--12	5--10	3--7, 11	2--4, 7, 8	5, 9	1, 2, 5, 6	2, 3, 29, 30	4, 5, 27	27, 28	25, 26
Клубніцы, рэвень	11, 12	9, 10	5, 6	3, 11	7, 8	5	1, 2, 29	-	4, 5	27, 28	25, 26
Цыбуля зялёная на пяро*	21	21	-	2, 3, 30, 31	1, 2, 26--30	1, 24--29	20--25	16--21	13--19	12--15	11, 12
Цыбуля на рэпку	11--13	9--13	5--10	3--8	2--4	-	-	-	-	-	-
Морква	8--12	7, 9, 10	5, 6	3, 11	7, 8	5	1, 2, 5, 6, 29	2, 3, 29, 30	4, 5, 26, 27, 31	27, 28	25, 26
Агуркі, кукуруза	20	27, 28	23, 24	20, 21	17, 18	24	20, 21	16, 17	14, 15	18, 19	16, 17
Пастэрнак (на корань)	8--12	6, 7, 9, 10	5, 6	3	7, 8	5, 6	1, 2, 29	-	3, 4, 31	27, 28	25, 26
Пятрушка на зеляніну	20	26--28	23, 24	20, 21	17, 18, 24	21, 23, 24	17, 19--21	15--17	13, 14	19	16, 17
Пятрушка на корань	8--11	6, 7, 9, 10	5, 9, 10	3, 7, 11	3, 4, 7, 8	1, 5	1, 2, 5, 6, 29	2, 3, 29, 30	3--5. 27, 31	27, 28	25, 26
Сланечнік*	28, 29	1--3, 27--30	3, 23--27	2, 3, 20--24	17--20	16, 17, 21, 23--25	17, 19--21	15--17, 25	13, 14, 22, 23	19	16, 24
Памідоры, салодкі перац	1, 2, 28, 29	27, 28	-	2, 3, 30, 31	26, 27	24, 25	21	25, 26	22, 23	19	-
Радыска	8--12	7, 9--13	5--10	3--7, 11	2--4, 7, 8	1, 5	1, 2, 5, 6, 29	2, 3, 29, 30	26, 27	-	-
Рэдзька*	8, 10, 11	6, 7, 9, 10	5, 6	3, 4	-	6, 8	4--6, 30, 31	1--3, 28--30	3, 4, 27, 31	27, 28	25, 26
Салата*	20, 21, 23, 24	21--23, 27, 28	19, 23, 24	20--22	17, 18, 24	21, 23--25	19--21	15--17, 21	13, 14, 18, 19	14, 15, 19	12, 15--17
Буракі	8--12, 15, 16	7, 9, 10, 13, 14, 18	5, 6, 10, 14, 15	3, 4, 11, 12	3, 4, 7, 8, 12, 13	1, 5, 9, 10, 14	1, 2, 5, 6, 10, 11, 29	2, 3, 6, 7, 29, 30	4, 5, 26, 27, 31	1, 9, 10, 27, 28	6--8, 25, 26
Сельдэрэй	20, 23, 24	18, 22, 23, 26, 27	14, 15, 19, 23, 24	11, 12, 16, 20, 21	8, 12, 13, 17, 18, 24	9, 10, 14, 15, 21, 23	6, 10, 11, 17, 19--21	6, 7, 15--17	4, 14	7, 9, 10	6--8, 16
Кроп*	1, 2, 20, 26--29	4, 5, 24--28	1, 2, 21--24, 28--30	2, 3, 18--21, 25	17, 18, 22, 26, 27	19, 20, 24, 25, 28, 29	15, 16, 20, 21, 25	16, 17, 21	13, 14, 18, 19	14, 15, 25	11, 12, 22--24
Цыкорый	1, 2, 11, 26--29	27, 28	5--8	2--5, 30, 31	1, 2, 7, 8, 26--29	5, 23--27	1, 2, 22, 23, 29	25	4, 22, 23, 31	19, 27, 28	25, 26
Часнок*	11, 12	9--12	5--8	3--6, 30, 31	1, 2, 26--29	8, 24--27	4, 22, 23, 31	27, 28	24, 25	21	18, 19
Шпінат*	20, 21, 23, 24	21--23, 27	19, 23, 24	20, 21	17, 18	23	20, 21	16, 17, 21	13, 14, 18, 19	14, 15, 19	11, 12, 16, 17
Эндывій*	1, 2, 6--8, 10--12, 28, 29	4--6, 8--12, 27, 28	1--3, 5--8, 28--30	2--5, 25--28, 30, 31	1, 2, 7, 8, 26--29	5, 23--27	1, 2, 22, 23, 29--31	4, 25, 26	1--4, 22, 29--31	19, 25--28	2, 3, 22-26, 30, 31

Каляндар разлічаны па маскоўскаму часу і можа быць выкарыстаны ўсюды, дзе розніца не пераўзыходзіць дзвюх гадзін. Для Беларусі маскоўскі час павялічыцца на гадзіну. Садзіць і перасаджваць можна ў любыя дні, акрамя «забароненых». Пасадку ў неспрыяльныя дні вядуць да паніжанага ўраджаю, а перасаджаныя расліны даўжэй адпраўляюцца.

Найлепшыя вынікі атрымліваюцца пры пасадках, перасадках і прарошчванні насення ва ўказаныя для кожнай культуры аптымальныя дні. Прочырк у табліцы азначае, што ў даным месяцы для гэтай культуры няма аптымальных дзён: можна выкарыстаць любы, акрамя «забароненых» і неспрыяльных. Даныя для зімовых месяцаў прызначаны для цяплічных гаспадарак і «агародаў на падаконніку».

* Выключэнні з правілаў, ёсць культуры — цыбуля, сланечнік, рэдзька, салата, кроп, часнок, шпінат, якія могуць добра развівацца ў «дрэнныя» дні. Яны адзначаны ў гэтым календары зорачкай.

Каляндар складзены паслядоўнікамі маскоўскага вучонага прафесара Фелікса Вялічкі і змешчаны ў першым нумары часопіса «Крестьянка» за 1996 год.

ТЭЛЕБАЧАННЕ, 15 лютага

Беларускае тэлебачанне

9.30 «Вестгейт». Тэлесерыял. **10.25** «Ласяня». Мультфільм. **10.35** «Разумныя рэчы». Маст. фільм. 1-я серыя. **11.40** «Тут, пад антычным небам Танаісам...» Дак. фільм .**11.55** М.Плачыда ў маст. фільме «Афганскі злом». **15.00** Навіны. **15.15** «Востраў скарбаў». Фільм 2-гі. **16.15** «Танцуе Галіна Шляпіна». **16.40** Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. 10-ы клас. Кандрат Крапіва і яго драматургія. **17.20** Арсенал. Праграма для вайскоўцаў. **17.50** Музычны антракт. **18.00** «Бывайце здаровы». Кінанарыс. **18.10** Радавод. «Што ні край, то свой звычай». Грамніцы. **18.25** Эканамікст. **18.35** «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV. **18.50** Навіны (з сурдаперакладам). **19.05** «Кантрасты». Прававая праграма. **19.40** «Вестгейт». Тэлесерыял (ЗША). **20.40** Калыханка. **21.00** Панарама. **21.55** Музычны антракт. **22.05** «Сто тысяч долараў на сонцы». Маст. фільм. 1-я серыя. **23.20** «Крок». Праграма для моладзі. **23.50** «Балада пра Сокала і Зорку». Мультфільм для дарослых. **24.00** Навіны. **0.15** «Рок-карона-95». Фінал.

ГРТ

9.45 Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам). **10.30** «Малпа і чарапаха». Мультфільм. **10.40** Смак. **11.00** Навіны (з сурдаперакладам). **11.10** У эфіры тэлерадыёкампанія «Мір». «Пад дахам свету». **11.50** «Супрацьстаянне». Серыял. 5-я серыя. **13.00** «Жук — крывая горка». Мультфільм. **13.10** «Т.С.Н.» («Тэлевізійная служба навін»). **14.00** Навіны (з сурдаперакладам). **14.20** «Драконы падзямелля». **14.40** Лега-га! **15.10** Цінтонік. **15.35** «Элен і хлопцы». **16.00** Рок-урок. **16.30** Сем дзён спорту. **17.00** Навіны. **17.20** «Сакрэт трапіканкі». **18.10** Гадзіна пік. **18.35** Лато-Мільён. **19.00** «Адзін на адзін». **19.45** «Добрай ночы, малышы!» **19.55** Рэклама. **20.00** Час. **20.30** «Аперацыя». **20.40** Рэклама. **20.50** Уладзімір Мяньшоў, Аляксандр Разенбаум у баевіку «Каб выжыць». **22.40** Музагляд-93. **23.25** Навіны. **23.35** «Т.С.Н.» («Тэлевізійная служба навін»). **0.25** Сем дзён спорту. **0.55** «Начны візіт». Тэлефільм. 2-я серыя.

Канал «Расія»

10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі. **9.05** «Санта-Барбара». **10.20** Міліцэйская хроніка. **10.30** «Стрэчанне Гасподняе». Дак. фільм. **10.45** «Чароўны школьны аўтобус». Мультсерыял. **11.15** Новая лінія. **15.05** Там-там навіны. **15.20** Свята кожны дзень. **15.30** Кенгуру. **16.20** «Навука сёння». **16.50** Храм. **17.05** Ваш партнёр. **17.20** Кліп-антракт. Юліян. **17.25** Лідэр-прагноз. **17.55** Кіно з працягам. «Пецярбургскія тайны». **19.25** Падрабязнасці. **19.35** «Санта-Барбара». **20.30** Джэнтльмен-шоу. **21.10** Клуб губернатараў. **22.30** Рака часу. **22.35** Аўтаімгненне. **22.40** Гукавая дарожка. **23.25** Экран крымінальных паведамленняў.

Расійскія універсітэты

10.30 СІВ. Навіны. **10.35** Асацыяцыя «Наша кіно» прадстаўляе... **12.30** Гадзіна «Рэаліста». **13.30** СІВ. Навіны. **13.35** Чужыя?.. **14.05** «Мікалай Клюеў. Апошнія старонкі». Дак. фільм.

НТБ

17.00 Кінатэатр юнага гледача. «Цудоўныя гады». 79-я серыя (ЗША). **17.30** Паўгадзіны аб тэнісе. **18.00** «Сёння». Інфармацыйная праграма. **18.35** Герой дня. **19.00** Свет кіно. Маст. фільм «Воіны Атлантыды» (Вялікабрытанія). **20.45** Дзецям. Мультфільмы на ноч. «Касмічная загадка». **21.00** «Сёння». Інфармацыйная праграма. **21.35** Гадзіна серыяла. «Доктар Куін, жанчына-ўрач». 31-я серыя (ЗША). **22.30** Часінка. **23.00** «Сёння». Інфармацыйная праграма. Начны выпуск. **23.20** Кіно не для ўсіх. Дасцін Хофман у фільме Боба Фоса «Лені» (ЗША).

Санкт-Пецярбург

12.00, 15.30, 18.30, 21.45 Інфарм ТБ. **12.10** «Гром у раі». Серыял. **12.55, 16.00, 19.45** Музычны момант. **13.00** Хуткая дапамога. **13.30** Парады садаводам. **13.40** «Клятва». Маст. фільм (Індыя). 2-я серыя. **14.50** Спявай з намі. **15.15** Стыль жыцця. **15.40** «Нямецкая хваля». **16.05** «Ціхая паляна», «Лімпапо». Мультфільмы. **16.30** Дзевяты фестываль Пецярбургскага рок-клуба. Перадача 1-я. **17.00** Па ўсёй Расіі. **17.10** Паказвае Ленінградская АТК. **18.10** Вялікі фестываль. **18.50** Спартыўныя навіны. **18.55** «Гром у раі». Серыял. **19.50** Тэлеслужба бяспекі. **20.00** Спявае Алена Апіна. **20.15** В.Верасаеў. «Нявыдуманыя гісторыі». Тэлеспектакль. **20.50** «Залаты Цялец». Забаўляльная праграма. **22.00** Спорт... **22.10** Дзень нараджэння. **22.20** Старое танга.

ЛАЎКА АЎТААМАТАРА

КАЛІ ЛЕКІ ЗАБІВАЮЦЬ

Заспакаяльныя лекі і біястымулятары апошнім часам атрымліваюць усё большае распаўсюджанне. Магчыма, гэта звязана з сацыяльнай нестабільнасцю, трывогай і раздражненнем, якія людзі адчуваюць у пераломныя моманты жыцця грамадства.

... Ён раптам адчуў, што страчвае кіраванне. Апошняе, што ўбачыў, — бліскучыя фары грузавіка, які ляцеў насустрач. Лекі, якія ён прыняў да таго, як сесці за руль, аказалі дрэнную паслугу.

Уласна кажучы, нічога дрэннага ў прымяненні лекаў няма, але для чалавека за рулём з сябра яны ператвараюцца ў ворага. Некаторыя вадзіцелі, адчуваючы, што зніжаецца працаздольнасць, рассейваецца ўвага і прытупляецца рэакцыя, стараюцца іх кампенсаваць стымулюючымі сродкамі, антыдэпрэсантамі. І паколькі ўжыванне псіхатропных сродкаў у нас і за мяжой зараз строга рэгламентавана і адпускаюцца яны ў аптэках толькі па рэцэптах, да вадзіцеляў гэтыя лекі ўсё роўна трапляюць. Не толькі хворыя, але і зусім здаровыя людзі ў хвіліну стомленасці па парадзе знаёмых і блізкіх не-не ды і праглынуць таблетку.

Апошнім часам усё больш вадзіцеляў пакутуюць ад алергічных хвароб. Звычайна іх лечаць антыгістамінными прэпаратамі тыпу дымедролу ці піпальфену. І, зразумела, урач засцерагае, што нельга садзіцца за руль пасля прыёму лекаў, ужываць алкаголь нават у малых дозах, таму што яго ўздзеянне на арганізм у спалучэнні з гэтымі прэпаратамі ўзмацняецца.

Спіс асноўных лекавых прэпаратаў, пасля ўжывання якіх нельга кіраваць аўтамабілем

Дымедрол, піпальфен, раўнацін, фенамін і яго вытворныя, первіцін, фенацін, пірыдрол, мерыдыл, іпразід, імізін, навакаін (унутрымышачна), атрапін, скапаламін, эфедрын, барбітал, фенілбарбітал, этамінал, гексенал, тыапентал, прэпараты мыш'яку, марфін, гераін, какаін, эргаметрын, эргатал, эргатамін, эленіум, седуксен, рэланіум, дыазепам, тазепам, аміназін, прапазін, цізерцын, этаперазін, фрэналон, трыфтазін, мажэптыл, неўлептыл, сонапакс, мелерыл, хлорацэзін, прапраналол, эўнактын, радэдорм, наксірон, трыптызол, амітрыптылін, імізін, пілакарпін, анапрылін, цыкладол, левадопа, галаперыдол, хлорпратэксен, кадэін (вялікія дозы), феназепам.

Прыём гэтых прэпаратаў у спалучэнні з этылавым спіртам НЕДАПУШЧАЛЬНЫ.

Парады майстроў

КАЛІ ШЧУПА НЯМА

Калі вы хочаце самастойна правяраць і рэгуляваць зазоры ў аўтамабілі, але няма шчупа, вазьміце дзесяць лёзаў «Нява» і змацуйце балтом ці кольцам.

Атрымаецца зручны набор ад 0,1 да 1,0 мм з шагам 0,1 мм. Каб карыстацца шчупам, складзіце разам патрэбную колькасць лёзаў і моцна сцісніце.

ГАДЗІННІК ЗАМЕСТ АЎТАТЭСТЭРА

Пры рэгуляванні халастога ходу рухавіка вельмі важна дакладна ведаць скорасць кручэння каленчатага вала. Для гэтага патрэбен аўтатэстэр, але ён ёсць далёка не ва ўсіх. Між тым існуе вельмі просты спосаб, які дазваляе абысціся ўсяго толькі гадзіннікам з секунднай стрэлкай.

Здыміце провад высокага напружання з любой свечкі і, трымаючы яго за ізаляваны наканечнік на адлегласці 3—5 мм ад галоўкі свечкі, падлічыце колькасць іскравых разрадаў за 15 секунд (пстрычкі гэтых разрадаў чутны вельмі добра). Колькасць іскраў памножце на два (адна іскра праскоквае за два абароты каленчатага вала), а затым, каб перайсці ад пятнаццаці секунд да хвіліны, — на чатыры. Атрыманы паказчык будзе лікам абаротаў каленчатага вала ў хвіліну.

ЯК ЗАСЦЕРАГЧЫ БАТАРЭЮ

Акумулятарныя батарэі, паверхня якіх пакрыта масцікай, вельмі чуйныя да яе стану. Бруд, трэшчыны выклікаюць інтэнсіўны самаразрад батарэі. Змена масцікі — справа цяжкая і дапамагае не заўсёды.

Вельмі добра засцерагае батарэю слой эпаксіднага клею. Але, перш чым яго нанесці, трэба ачысціць ад бруду паверхню масцікі, нейтралізаваць сляды электраліту 10-працэнтным растворам кальцыніраванай соды і абястлушчыць яе бензінам. Затым па перыметру корпуса вылажыць борцік з пластыліну вышынёй 3—5 мм і налажыць на масціку эпаксідны клей слоем у 1—3 мм. Калі ён зацвярдзее, батарэю можна ставіць на машыну.

Яна цяпер заўсёды будзе ў добрым стане і, галоўнае, надзейна заізаляваная.

ЛІКВІДАЦЫЯ МЕХАНІЧНЫХ ПАШКОДЖАННЯЎ АКУМУЛЯТАРНАЙ БАТАРЭІ

Калі ў батарэі знасіліся ці адламаліся полюсныя вывады, лепш аддаць яе ў рамонт. Але гэтую паломку можна ўмацаваць шрубам, як гэта паказана на малюнку.

Месца злома

Умацаванне зламанага полюснага вывада

ЯК ТАРМАЗІЦЬ У ГАЛАЛЁД І НЕ ТОЛЬКІ...

Найбольшая эфектыўнасць тармажэння па слізкай дарозе дасягаецца, калі колы ледзь коцяцца, але не блакіруюцца.

Для гэтага трэба ўмець вельмі чуйна і тонка націскаць тармазную педаль, а не проста цінуць на яе. Чым часцей і хутчэй націскаць на педаль, даводзячы колы да блакіроўкі, і адразу ж адпускаць яе, тым даўжэй колы будуць знаходзіцца ў стане найбольшай эфектыўнасці тармажэння.

Так робяць вопытныя аўтааматары, якія адчуваюць мяжу націску на педаль.

І ЛЕТАМ РУХАВІК ТРЭБА ПРАГРАВАЦЬ

Праграванне — гэта работа рухавіка з моманту пуску да пачатку руху аўтамабіля. Ён мае быць роўным (да +25°— С у «Жыгулёў» і + 95° С — у «ВАЗ-2103», 09) ці частковым. За час праграванння ўсе вузлы і злучэнні рухавіка павінны быць забяспечаны маслам і ён павінен дасягнуць рабочай тэмпературы.

Пасля пуску рухавіка прычыніце паветраную засланку: абароты каленвала павінны быць мінімальнымі, але ўстойлівымі. Не менш хвіліны хай папрацуе спакойна, масла павінна паступіць да ўсіх пар трэння. Далей абароты павялічыць — гэта паскорыць праграванне. Не шкадуйце часу: толькі ў гарачым рухавіку можна забяспечыць аптымальны састаў сумесі, што паступае ў цыліндры. Тым, хто шкадуе і час, і рухавік, усё ж трэба пачакаць, пакуль тэмпература не падымецца да 40°С, калі стрэлка паказальніка тэмпературы кранецца з месца.

Статыстыка ДАІ за студзень 1996 года

	Брэсцкая вобласць	Віцебская вобласць	Гомельская вобласць	Гродзенская вобласць	Мінская вобласць	Магілёўская вобласць	Мінск	Усяго
ДТЗ	52	38	58	47	54	43	23	315
у іх загінула	13	3	18	11	16	4	6	71
паранена	43	39	56	38	52	44	16	288
затрымана ў нецвярозым стане	183	97	276	327	675	328	362	2248

Рубрыку вядзе Сяргей ТАРАСЕВІЧ.

Post Factum

Гэты дзень у гісторыі

15 лютага 1906 года нарадзіўся Муса Джаліль (Муса Мустафіевіч Джалілаў), татарскі паэт, Герой Савецкага Саюза. У 1942 г. быў паранены і ўзяты ў палон, у фашысцкай турме напісаў цыкл вершаў «Маабіцкі сшытак». Пакараны смерцю ў 1944 годзе.

У гэты дзень у 1989 годзе завершаны вывад савецкіх войскаў з Афганістана. На Беларусі адзначаецца як Дзень памяці воінаў-інтэрнацыяналістаў.

15 лютага 1993 года, на наступны дзень пасля правядзення прэзідэнцкіх выбараў у Літве, аб'яўлена, што перамогу атрымаў, паводле папярэдніх падлікаў, набраўшы звыш 60 працэнтаў галасоў, лідэр Дэмакратычнай партыі працы Альгірдас Бразаўскас.

Народны каляндар

15 лютага — Грамніцы, Стрэчанне — старадаўняе земляробчае свята сустрэчы зімы і лета. Па стану надвор'я ў гэты дзень меркавалі пра надыходзячую вясну і лета: якое надвор'е ў гэты дзень — такая і вясна. Калі на Грамніцы вялікі мароз, то снег паляжыць нядоўга, а лета будзе пагоднае і сухое; мяцеліца — вясна доўгая; цёпла — вясна ранняя, а лета непагоднае і неўраджайнае. «На Стрэчанне сняжок — вясной дажджок», «Капеж на Грамніцы — ураджай на пшаніцу».

Асноўным рытуалам на Грамніцы было асвячэнне ў царкве свечак, з якімі пасля абходзілі гаспадарчыя пабудовы, ставячы на дзвярах крыжыкі. Пасля свята сяляне пачыналі рыхтавацца да веснавых работ.

Неверагоднае, загадкавае...

Дыск IX стагоддзя выраблены ў космасе — менавіта да такой высновы прыйшлі вучоныя Інстытута ўсходніх моў пры Гарвардскім універсітэце пасля ўважлівага вывучэння дыскападобнага металічнага прадмета, знойдзенага ў час мінулагодняй экспедыцыі ў даліне ракі Галас у Манголіі (ля самай мяжы з Казахстанам).

Вучоныя аднеслі знаходку, якую адразу ж назвалі унікальнай, да помніка так званай рунічнай культуры. Яна стала сапраўднай сенсацыяй як у галіне палеграфіі, так і ў галіне металургіі. Справа ў тым, што гэты дыск, знойдзены доктарам Віктарам Макаманам (знаходка ўяўляе сабой ідэальны плоскі круг з рэльефнай роўнавыпуклай вывай жывёл 12-гадовага цыкла з адпаведнымі надпісамі цюркскай рунікай), выраблены з чыстага жалеза — 99,999 Fe. Адна толькі руніка на метале зрабіла вялікае ўражанне на вучоных (хоць у тэксце няма ніводнага знака, якога не было б у даўно вядомых навукоўцам славутых помніках культуры Культэгіна і Таньюкука), а якасць металу для сярэдзіны IX стагоддзя — паведамленне, роўнае выбуху вадароднай бомбы пячорным чалавекам.

Доктар Карл Найда з НАСА лічыць, што такой пробы жалеза можна атрымаць толькі ў лабараторных умовах, а выраб такога прадмета магчымы хіба што ў космасе.

Згодна з пратаколам «Партнёрства дзеля міру», паведамляе газета «Weekly world news», мікраскапічныя часцінкі металічнага дыска перададзены для вывучэння ў лабараторыі Украіны і Расіі. Але ад сваіх усходніх калег амерыканцы пакуль не атрымалі ніякіх звестак.

Цікава

Па звестках нямецкай газеты «Гала», самым высокааплатным кіраўніком дзяржавы на сённяшні дзень лічыцца сінгапурскі прэзідэнт Гох Чок Тонг. Ён атрымлівае 1135 тысяч марак у год (усе аклады прыведзены гэтай газетай у марках). Прэм'ер-міністр Японіі Рутара Хасімота атрымлівае крыху больш за палову гэтай сумы (каля 680 тысяч). Нямецкі канцлер Гельмут Коль мае менш за палову зарплаты кіраўніка японскага ўрада — 330 тысяч марак. Прэзідэнт Венгрыі Арпад Генц мае ўсяго нейкіх 35 тысяч марак. Прэзідэнт Расіі Барыс Ельцын (вось сорам!) атрымлівае намінальны заробак ажно ў 12 разоў меншы. І на што толькі жыве Барыс Мікалаевіч?!.

Аляксандр Рыгоравіч Лукашэнка, Прэзідэнт Беларусі, не трапіў у даследаванне, праведзенае газетай «Гала». Аднак з яго слоў вядома, што налічваецца беларускаму кіраўніку 3 мільёны рублёў заработнай платы, гэта значыць па афіцыйнаму курсу 4700 дойчмарак. Трэць гэтай сумы Прэзідэнт пералічвае ў бюджэт.

Погляд у заўтра

Энергетычная будучыня большасці дзяржаў свету ў XXI стагоддзі звязана з Арктыкай, лічыць доктар геолага-мінералагічных навук Віктар Гаўрылаў.

Ён указвае на каласальныя радовішчы крышталяў замарожанага метану — так званыя газавыя гідраты, магутныя радовішчы якіх знаходзяцца ў зоне вечнай мерзлаты Сібіры, Крайняй Поўначы. Як распрацоўваць іх, пакуль невядома. Але паколькі традыцыйных запасаў газу на планеце, па некаторых ацэнках, хопіць прыблізна на 70 гадоў, вырашаць гэтую праблему давядзецца хуткімі тэмпамі. Тым больш, што праблема газавых гідратаў паўстае адразу перад многімі дзяржавамі нашай планеты: нядаўна з'явіліся звесткі, што іх радовішчы выяўлены і на дне Сусветнага акіяна. Ва ўмовах вялізнага ціску і пры тэмпературы каля двух градусаў Цэльсія метан там існуе таксама ў выглядзе крышталяў.

Што ў імені маім...

Гучанне імёнаў народжаных **пад знакам Ільва** перадае ўпэўненасць і цеплыню, яркае праяўленне гэтага знака ў апоры на цвёрдую жыццёвую глебу. Сіла жаданняў і пачуццё гонару спалучаюцца ў высакародным гучанні гэтых імёнаў. **Для мужчын-Ільвоў** найлепш падыходзяць наступныя імёны: Адам, Аляксандр, Аўгуст, Анатоль, Антон, Альберт, Гурый, Даніла, Дарый, Дарыян, Кірыл, Любамір, Лявон, Леў, Марк, Раман, Радамір, Роберт, Спартак, Эдуард, Эльдар, Юліян. **Для жанчын** можна падабраць такія імёны: Анжэла, Арына, Агата, Ада, Аўрора, Ала, Антаніна, Арыядна, Аляксандра, Бела, Дана, Дар'я, Жанна, Зарына, Кіра, Капіталіна, Лаўра, Лода, Наталля, Рада, Элеанора, Эміла, Эльвіра, Яраслава.

Дзівосы прыроды

То з'яўляецца, то зусім знікае возера Эрцо ў Паўднёвай Асеціі, якое знаходзіцца недалёка ад горада Цхінвалі. Плошча возера ў «паўнаводдзе» каля 0,5 квадратнага кіламетра.

Возера знаходзіцца на вышыні 2000 метраў над узроўнем мора. Праз кожныя 3—5 гадоў возера... ідзе ў зямлю, быццам хтосьці выцягнуў корак у вялікай ванне. Вада выліваецца ў падземнае сховішча прыблізна на працягу месяца. Часам гэта адбываецца зімой. Тады лёд, які пакрывае паверхню возера, становіцца дахам гіганцкага рэзервуара.

У возеры водзяцца толькі трытоны. Рыба, відаць, пазбягае сяліцца ў такім ненадзейным вадаёме. Вучоныя тлумачаць феномен знікаючага возера і наяўнасцю карставых пячор пад яго дном, куды і адкуль перыядычна пераліваецца вада, у залежнасці ад настрою падземных водаў.

Кур'ёз

Французскі фізік Поль Ланжэвен валодаў дарам гаварыць проста і зразумела аб самых складаных рэчах. Аднойчы ён зрабіў у Французскай акадэміі бліскучы даклад — узор сапраўды папулярнага выкладання. Пасля дакладу калегі акружылі Ланжэвена і папрасілі растлумачыць, у чым сакрэт яго поспеху.

— Гэта вельмі проста, — адказаў вучоны, — у час дакладу я выбіраю сярод слухачоў самы тупы твар і тлумачу да таго часу, пакуль ён не прасвятлее.

У гэты час да Ланжэвена падышоў прэзідэнт акадэміі.

— Ад душы віншую вас, калега! — усклікнуў ён. — Але скажыце, Богам прашу, чаму вы не зводзілі вачэй з мяне?

Анекдот

Аднойчы ў Афінах выступаў адзін артыст. Іграў ён настолькі дрэнна, што ўсе прысутныя ўголас выказвалі сваё абурэнне і нездаволенасць. Апладзіраваў адзін толькі Дыяген.

— Няўжо табе спадабалася гэтая дрэнная ігра? — спытаўся яго сусед.

— Не, не спадабалася. Але я хвалю яго за тое, што ён, будучы дрэнным музыкантам, усё ж іграе, замест таго, каб красці.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».
Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 68-28-57, 68-29-16, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 68-28-54, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, [illegible]

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды [illegible]

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79. [illegible]